Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja. Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 91 Ljubljana, torek, dne 21. aprila 1931 Leto II.

Auguste Gauvain †

V soboto je umrl v Pau-u Auguste Gauvain, eden izmed najodličnejših zastopnikov novinarskega stanu na Francoskem. Pokojnik pa je bil obenem tudi eden izmed največjih in najzvestejših prijateljev Jugoslavije, vsled česar je žalost, ki je zadela francosko novinarsko družino, obenem tudi žalost jugoslovanskih novinarjev. Pred nekoliko tedni so njegovi vplivni in avtoritativni prispevki v listu »Journal des Débats« nenadoma izostali, a vzrok temu dejstvu je povedal omenjeni pariški list par dni nato v kratki notici, kjer je sporočil, da se je njegov zunanjepolitični urednik po nasvetu zdravnikov moral podati v Pireneje na zdravljenje. Žal so bila vsa prizadevanja, da bi se njegovo že itak šibko zdravje popravilo, zaman, in velika življenjska energija Augusta Gauvaina je končno podlegla neizprosni smrti.

Auguste Gauvain se je rodil v Vesoulu 6. oktobra 1861. Ko je končal svoje študije na juridični fakulteti in na politični visoki šoli v Parizu, je začel svoje delovanje kot tajnik uredništvu pri »Journal du droit international privé«, kar je bil do l. 1891. Vedno pa je posvečal največje zanimanje vprašanjem zunanje politike in v tem smislu se je uveljavljal z raznimi članki v »Journal des Débats«. Bil je tudi glavni urednik publikacije »Vie politique à l'etranger«, tajnik evropske donavske komisije (1893 do 1903), francoski tajnik osrednjega urada za mednarodni prevoz, a l. 1908 je prevzel vodstvo zunanje-politične službe v redakciji že omenjenega dnevnika »Journal des Débats«, na katerem položaju je ostal do svoje smrti.

Izdal je več večjih del, ki so važen prispevek k diplomatični zgodovini Evrope. Med njegovimi spisi naj navedemo: Les origines de la guerre européenne (1915), L'Europe avant la guerre (1917), L'Affaire grecque (1917), La Question Yougoslave (1918), L'Encerclement de l'Allemagne, L'Europe au jour le jour.

Na podlagi teh svojih del je bil sprejet za člana francoskega instituta, in sicer akademije za moralne in politične znanosti. Pokojnik je bil priznan strokovnjak na polju vesoljne evropske politike, toda največ zanimanja je posvečal balkanskim vprašanjem, vsled česar je postala njegova osebnost v tem predelu Evrope splošno znana in popularna. Omenili smo že tudi njegovo zvesto in vztrajno prijateljstvo napram našemu jugoslovanskemu narodu, kateremu ni nikdar odrekel podpore svojega vplivnega peresa.

Nj. Vel. kralj na slavi »železnega polka«

Beograd, 20. aprila. l. Kralj se je včeraj popoldne udeležil slave »železnega polka« (2. pehotni polk kneza Mihajla). Ob 4. popoldne, ko je vrhovni zapovednik v spremstvu generala Savića in polkovnika Petrovića prispel na slavo, so ga pri kraljevski tribuni pričakovali vojni minister armijski general Stojanović, poveljnik Bograda general Tomić, maršal dvora general Dimitrijević, gospodar slave polkovnik Savić in ostali častniki polka. Godba je ob suverenovem prihodu zaigrala himno. Kralj je zavzel svoje mesto v lepo dekorirani tribuni. Adjutant polka poročnik Gajić mu je ponudil žita. Nato se je v Njegovi prisotnosti izvedel lep program. Kralj se je vpisal v novi polkovni album in nato otvoril s častniki slavnega polka cercle. Vsakemu častniku je ponudil roko. Ob 17·30 je zapustil slavo.

Sokol oproščen poštnih pristojbin

Beograd, 20. aprila. l. Danes je stopil v veljavo zakon o osvoboditvi SKJ poštnih prsitojbin. SKJ in njegove edinice: sokolske župe, društva in kmečke čete so osvobojene poštnih pristojbin za običajne (nepriporočene) pisemske pošiljke (pisma, tiskovine, blagovni vzorci in poslovni dopisi) v medsebojnem odnosu in v odnosu napram državnim oblastem.

Po senzacijonalnem preobratu v Romuniji

Zagoneten neuspeh Titulescujevih poskusov - Nova vlada pomeni zmago protiparlamentarne struje - Proglas vlade na narod - Jorga se bo naslanjal na mlajšo generacijo

Bukarešta, 20. aprila. n. V političnih krogih je izzvala največjo senzacijo vlada, ki jo je tako nenadoma sestavil profesor Jorga, posebno še, **ker jo je sestavil v nepričakovanem momentu, ko so se člani Titulescovega kabineta že sestali, da polože prisego.** Najbolj interesantno je, da si še sedaj niso na čistem, zakaj je v soboto nastal nenaden preokret. Vsi povprek se povprašujejo, zakaj je Titulescu toliko časa sestavljal svojo vlado, ko je bilo vendar že od početka vse pripravljeno za rešitev, kakršno je izvedel profesor Jorga. **Jorgova zmaga pomeni zmago protiparlamentarne struje.**

O sestavi nove vlade so listi objavili še nekatere zanimive podrobnosti. Čeprav je Jorga nepričakovano prejel mandat za sestavo vlade, jo je sestavil v najkrajšem času. Ministre, ki jih Jorga ni mogel najti doma, je obvestil s tem, da jim je na njihovih stanovanjih pustil svojo posetnico, s pozivom, da se zvečer ob 20. uri prijavijo na dvoru, da položijo zaprisego. Jorga je v enem slučaju zgrešil stanovanje in za ministra Jonesca, ki ga je določil za poljedelskega ministra, pustil posetnico na nepravem mestu. Ko so se zvečer zbrali vsi ministri na dvoru, Jonesca ni bilo. Jorga je tedaj sam iskal Jonesca po telefonu po vsem mestu in ga končno našel v neki kavarni.

Bukarešta, 20. aprila. n. V soboto sta se Titulescu in maršal Avarescu ostro sprla. Titulescu je obvestil maršala Averesca, da ga bo te dni posetil. Avarescu pa je odgovoril, da rajši sam pride k njemu, ker ga noče žaliti na svojem stanovanju. In tako je Avarescu prišel k Titulescu in ga ostro napadel, češ, da bi bilo najbolje, da se vrne tja, od koder je prišel.

Definitivna lista novih ministrov.

Bukarešta, 20. aprila. n. Jorgovo vlado sestavljajo definitivno:

predsedništvo in prosveta: Nikola Jorga, vseučiliški profesor;

finance: Manojlescu, dosedanji minister v Mironescovi vladi;

notranje zadeve: Camaracescu, guverner guverner bukareštanske oblasti;

promet: Vlkovici, rektor temešvarske univerze;

narodno zdravje: prof. Cantacusino;

poljedelstvo: Jonescu, bivši glavni tajnik pri poljedelskem ministrstvu;

vojska: general Stefanescu;

pravosodje: Hamangiju;

zunanje zadeve: Chica, romunski poslanik v Rimu.

Po poročilih listov knez Chica ne želi zunanjega ministrstva v novi vladi. Brzojavno so ga pozvali v Bukarešto. Do njegovega prihoda bo profesor Jorga vodil sam posle zunanjega ministrstva.

Bukarešt, 20. aprila. AA. Zunanje ministrstvo v kabinetu Jorga bo vodil finančni minister Argeanteanu. Kabinet izjavlja, da bo nadaljeval dosedanjo zunanjo politiko.

Proglas na narod.

Bukarešta, 20. aprila. AA. Nova vlada g. Jorge je izdala ta proglas na narod:

Največja želja Nj. Vel. kralja Karla je bila, kakor je znano, da se v njegovi vladi zberejo vsi oni, ki delajo za splošno dobro Romunije, da s svojim požrtvovalnim delom doprinesejo, da se naša država postavi na varne temelje in da se na ta način nadaljujejo napori romunskih generacij, ki sledijo ena drugi že sedem vekov. V tem cilju je Nj. Vel. kralj Karol apeliral na prvo osebo, katere velika vrednost je del moralnega kapitala sedanje Evrope. V toku dveh tednov Titulescu ni uspel in ni dosegel zaželjenega soglasja med željami, ki so vajene, da so si protivnice. Ostala je samo ena rešitev, ki ni mogla biti druga, kot manifestacija dobre volje in nezainteresirane požrtvovalnosti za državo, in živa želja, da pride zdaj država iz težkoč, ki so jih ji naprtili. **Ko se bodo pomirile z delovanjem vlade strasti, bodo vsi pozvani, naj se znajdejo k skupnemu delu za novo ustavo, kakor jo zahteva sedanji čas.** Delujoč v političnem življenju že nad 40 let, ne da bi bil prisiljen v to življenje niti iz političnih interesov niti s strastjo, sem dosegel 60. leto. Po pravilnem ocenjevanju vsega, kar odloča našo akcijo, se zavedam, da nisem preživel tega časa, ne da bi služil ljudstvu. Zato sem smatral, da morem imeti hrabrost prevzeti nase dolžnosti vlade na čelu skupine ljudi, ki so vsi z delom pokazali svojo sposobnost. Obračam se na vse Romune, naj pustijo brezuspešne boje, v katerih se iščejo izhodi brez koristi, ter jih zagotavljam, da bo cilj naših naporov vse ono, kar se za zdaj more narediti. Nepričakovanih čudežev ni treba, ker se končni cilj more doseči samo s sodelovanjem vsega romunskega naroda, tako da se osvobodimo in očistimo vseh škodljivih strasti. Za čas, dokler se to ne dogodi, se zahteva mir in red. Delo bomo ščitili z vsemi sredstvi. Da bi se zagotovil mir, ki ne sme biti zavisen od milosti nemirnih duhov, bo vlada uporabla vsa sredstva, ki se jih lahko posluži v okviru zakonov. Izvajala bo kontrolo nad vsemi elementi, ki se lahkomiselno vsiljujejo z dragimi denarji siromašnega ljudstva te države. Podvzeti bodo pripravni ukrepi, da se izdatki omejijo na najnujnejše in da se država osvobodi parasitov prejšnjih režimov, ki so izkoriščali narod. V vseh državnih uradih se bo takoj izvedlo poenostavljenje. Narod mora videti, da hočemo odstraniti vsako nesmotrenost in razsipavanje. Zato je potrebno, da se uredijo tudi dohodki tako, da bo to koristno za naše gospodarstvo, ki je danes tako padlo. Hočemo biti vlada zaupanja, vlada, ki hoče obnoviti zaupanje naroda v državne cilje in državno moč. Vrnili bomo državi zdrave osnove, ki pristopajo narodu, ki je bil eden najzaslužnejših v vojni. **Sprejel sem nalogo, da obnovim v tem smislu narod in da mu omogočim biti zadovoljenemu.** Istotako hočem dati svobodo tudi onim sodržavljanom, ki so deli drugih narodov in ki so postali naši sodržavljani radi neminljivih zakonov zgodovine. Prepričan sem, da se bomo tako osvobodili in da bomo sodelavci z onimi, s katerimi smo branili pravico svobode v vojni, in da bomo z drugimi vzpostavili mir v naših nacijonalnih mejah, ki so potrjene s pogodbami.

Politične koncepcije profesorja Jorge.

Zagreb, 20. aprila. n. Profesor Jorga je znan romunski učenjak. Njegovo ime slovi po Evropi zaradi njegovih znanstvenih del in predavanj, ki jih je imel vsako leto na Sorboni. Ko je potoval na bizantološki kongres, ki se je vršil lani v oktobru v Atenah, se je profesor Jorga mudil v Subotici, kjer je sprejel naše novinarje. Tega njegovega razgovora z novinarji niso mogli objaviti. Ker je pa sedaj prišlo do preokreta v romunskem političnem življenju, je dopisnik zagrebškega »Obzora« objavil ta razgovor s profesorjem Jorgo.

Jorga je brez obotavljenja izjavil, da so politične prilike v Romuniji tako razrvane, da je vsak hip pričakovati eksplozije strankarskih strasti in sovraštva. Jorga je že tedaj veroval v svojo zmago. Po njegovem mnenju je vzrok bolnemu stanju v Romunija ta, da so se zbrali v prenovljeni in povečani državi ljudje različne mentalitete in kulture — novi in stari Romuni. In med temi je nastal razdor. Prebivalstvo Transilvanije je pričelo sovražiti prebivalce stare Romunije. Narod je vedno bolj izgubljal čut solidarnosti in pravega nacijonalizma. Morala je prav tako propadla. S tem v zvezi pa je vladala tudi velika korupcija in v prvi vrsti v samih strankah. Če bi se bilo tako nadaljevalo, bi stranke Romunijo propastile.

Jorga je izrazil trdno prepričanje, da se bodo razmere v Romuniji spremenili na bolje. **Spremeniti pa je treba pred vsem režim. Ob tej priliki je Jorga dejal, da ima za seboj veliko ligo mladih ljudi, ki so skromni, nepokvarjeni in zdravi, a kar je v prvi vrsti važno, da so optimisti.** »Jaz sem profesor«, je dejal, »in vzgojil sem že nekoliko generacij te mladine, ki stopa na čelo političnemu življenju. **Takšni mladini ni mesta v strankah, nego na visokih državnih in političnih položajih ter v formaciji novega političnega življenja.** Ta mladina je složna in edinstvena. Oni so novi Romuni, ki ne vidijo razlike v tem, kje je kdo rojen. Njihova dolžnost je obnoviti Romunijo.« Jorga je govoril proti političnim romunskim strankam in proti parlamentarizmu. V parlamentarizem veruje in ve, da je potrebna organizacija, toda ne v takih časih, kakršni so sedanji, ko je ta zakonodajna institucija pristopna vsem in vsakomur, ljudem prazne glave in demagogije. Parlament je treba za nekaj časa odstraniti in ga nato dovesti nazaj, ko se prilike uredijo, je zaključil Jorga svojo izjavo.

Bukarešta, 20. aprila. AA. Zastopnikom inozemskih listov je dal predsednik vlade Jorga snoči izjavo o položaju in o svoji politiki. Poudaril je, da je nasprotnik vseh teorij. Država je zdaj inertna in potrebno je, da se narod spet prebudi v življenje in se ponovno zave svoje moči. Čvrsto upa, da bo Romunija premagala vse težkoče. Vlada bo obdržala ono zakonodajstvo, ki se ga je narod že navadil. Mnogo osebnih prijateljev imam, je rekel Jorga, še iz tistih dob, ko sem bil z Maniujem predsednik narodne kmetske stranke. Nasprotnik sem diktaturi v Romuniji, ker naš narod nima potrebe po takem režimu. Zdaj je treba državo z dobro upravo spraviti iz nereda in napraviti red.

Zunanja politika ostane neizpremenjena. **Pogodbe o zvezah in prijateljstvu bomo skušali razviti s plodonosnim vzajemnim sodelovanjem na vseh poljih.** Pri tem delu ne odbijamo nikogar tudi ne v notranji politiki.

Jasnejši položaj avstrijske vlade

Kancelar Ender umaknil načrte dr. Rescha o reformi socialnega zavarovanja

Dunaj, 20. aprila. d. Na današnji seji načelstva krščansko-socijalnega kluba je imel zvezni knacelar dr. Ender daljše poročilo o političnem položaju. V tem poročilu je izvajal dr. Ender, **da je glede na sedanji položaj v parlamentu opustil načrt dr. Rescha o socijalni reformi.** Vse področje socijalne reforme deli dr. Ender v dve skupini: 1. v vprašanje brezposelnih in predloge, ki so s tem v zvezi, in 2. ostala zavarovalna vprašanja. Vprašanje brezposelnih mora biti rešeno že do poletja, druge reforme pa bodo odložene do jeseni. Ta odločitev zveznega kancelarja, o kateri se je najbrže prej dogovoril z opozicijo, je razbremenila parlamentarno situacijo. Če se je vlada odločila znani program revizije socijalnega zavarovanja časovno in vsebinsko spremeniti, bo s tem ustvarjena baza za nadaljna pogajanja in za eventuelen sporazumen mir.

Tudi v parlamentu se je vršilo posvetovanje večinskih strank, na katerem je finančni minister dr. Juch razvil svoj program za saniranje proračuna in napovedal, **da bo uvedel davek na plače ali pa zasilne žrtve po nemškem vzorcu za državne in privatne uradnike kakor tudi znižanje nekaterih uradniških postranskih prejemkov.** S tem se bo vzpostavilo ravnovesje v državnem proračunu pod pogojem, da zvezne finance ne ostanejo obremenjene s primanjkljaji iz skrbstva za brezposelne. Za ureditev tega primanjkljaja v skladu za brezposelne ni stavil finančni minister nobenega predloga in je prepustil odločitev v tej zadevi nadaljnim pogajanjem kabinetnega sveta in strank.

Seja francoskega ministrskega sveta

Pariz, 20. aprila. AA. Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika republike Doumerguea, je imel Briand ekspoze o tekočih pogajanjih. Ministrski svet je sprejel instrukcije strokovnjakov za pogajanja o pomorski pogodbi, ki jih je izdelal Briand skupno z mornariškim ministrom Dumontom. Vojni minister Laginot je poročal o delih za zaščito meja in o finančni strani teh del.

Pravilne besede

Po zaprisegi novih romunskih ministrov je imel kralj Karol na nje nagovor, v katerem je med drugim dejal: ...Nekateri od vas, čeprav so bili prej člani politične stranke, so se sedaj pri vstopu v vlado osvobodili gotovih obzirov. Prosti so vseh interesov, razven interesov v blagor dežele... V teh težkih prilikah je potreba dela in poštene uprave. Niso potrebne preveč komplicirane in preveč ostroumne formule, da bi se zadovoljilo sedanjim potrebam. Potrebne so navadne in pravične formule, ki jih je treba uporabljati z delom in brezobzirno poštenostjo...«

Skoraj isti program je bil podan pri nas s 6. januarjem. Potrebe dežele je treba že enkrat spoznati brez vsakih predsodkov. Ne gledati vsako stvar vedno le skozi strankarska očala, temveč samo s stališča javnosti. Kar pa se potem spozna za slabo, to je potem treba odpraviti brez vseh obzirov na posamezne interese. Če se n. pr. vidi, da dela kdo napačno, potem je treba proti njemu nastopiti, pa naj si je še tako zaslužen za stranko. Interes javnosti je pred interesom posamezne skupine. To načelo pa je treba uveljaviti povsodi in ne samo v javnem političnem življenju. Tako zlasti v društvih in drugih korporacijah, ki so v veliki meri osnova vsega javnega življenja. To pa ne samo zato, da bodo društva sama rešena starih napak, temveč predvsem zato, ker mora iz društev priti ona sila, ki bo v vsem javnem življenju dosledno uveljavila načelo, da je interes javnosti pred vsakim drugim interesom. A končno tudi zato, ker so društva prvo preizkušeno polje za vsakega javnega delavca. Kdor je dobro deloval v društvih, o tem se more upati, da bo tudi dober javen delavec. Kdor pa se je izkazal kot nesposoben v društvenem življenju, ta bo kot javen delavec še slabši. Izbira ljudi za javno delo se vrši v društvih in zato je največjega pomena, da se vsa društva zavedajo te svoje velike dolžnosti in da jo tudi izvajajo.

Pri tem pa je treba poudariti še to, da danes potrebujemo predvsem praktične ljudi, ki najdejo takoj najbolj enostavno in zato najbolj ustrezajočo rešitev. Ne zadev komplicirati, kadar ni treba, ne biti bolj pameten, kakor treba, ker najbolj enostavne rešitve so vendar tudi najboljše. Baš v tem pogledu pa se je pri nas silno mnogo grešilo in to v prvi vrsti vsled tega, ker niso bili ljudje prosti posebnih ozirov. Tako je javno življenje vedno trpelo vsled preobilice nerešenih vprašanj, ki bi bila silno lahko rešljiva, če bi bilo tu prave volje za njih rešitev. Toda najbolj priprosta rešitev je nujno zadela v te ali one posebne interese in zato se je rešitev tako komplicirala, da je bila na videz še rešitev, dejansko pa ni bila nobena, ker se je vsa kompliciranost izvršila samo zato, da se v te posebne interese ne zadene. Tako smo n. pr. neštetokrat doživeli, da se je skušalo likvidirati sistem dveh, oziroma celo treh upravnih garnitur v uradništvu. Po likvidaciji, ki je bila povdarjena z velikim ponosom, pa se je izkazalo, da je bilo nepotrebno nastavljenega uradništva več ko preje, le nekateri posamezniki, ki so bili brez močne protekcije, so bili za vse druge prav neusmiljeno udarjeni.

Med vprašanji, ki so se navadno tudi silno rada zelo komplicirala, je bilo jugoslovansko vprašanje. Cele vrste sistemov jugoslovanske ideologije je bilo postavljenih in ena teorija je pobijala drugo. V resnici pa je vse jugoslovansko vprašanje tako enostavno, da bolj biti ne more. Vsak najpriprostejši Jugoslovan ve v svojem srcu čisto dobro, kaj je v skladu z jugoslovanskim programom in kaj ne. Ni treba nič drugega, ko to, kar je zapisano v srcih naroda, povedati v javni obliki na glas in jugoslovanski program je formuliran. Ta formula je sila kratka in enostavna in pravi, da ima jugoslovanska misel ta cilj, da zveže vse Jugoslovane v enem stremljenju in eni volji, da bi si tako tem uspešnejše drug drugemu pomagali in se tem bolj uveljavili pred tujim svetom. V teh besedah je prav za prav obsežen ves jugoslovanski program in ta program je narod doumel in ga tudi sprejel kot svoj program. Zato pa tudi ni prav nič več treba z raznimi teorijami komplicirati jugoslovanski program, temveč samo skrbeti, da se bo ta program povsodi in dosledno izvajal. Na ta način pa se bo tudi najjasnejše spoznalo, kdo je za jugoslovanski program in kdo ne. Kajti kadar cela vrsta teorij komplicira vprašanje do največje mere, takrat je tudi vse polno prilike za ugovore iz najrazličnejših vzrokov. Kadar pa je postavljeno vprašanje čisto enostavno, tedaj ni prostora za te ugovore, temveč se mora vsak izjaviti, če je za ali proti.

V jasnosti in enostavnosti je največja agitačna moč vsakega programa, ker razume takšen program takoj vsakdo. Jasen in enostaven je že jugoslovanski program, naj se dosledno tudi izvaja, in sicer z delom ter brezobzirno doslednostjo in to je vse, kar je danes potrebno.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 20. aprila. d. Spremenljivo vreme, v splošnem vedno manj oblačno; v južnih Alpah marsikje od časa do časa deževno in hladno.

Nova fašistovska nasilja v Julijski Krajini

Slovenci pred sodiščem -- Demonstracije v Idriji

Gorica, 20. aprila. v. Pred tukajšnjim sodiščem se je vršil proces proti mladim fantom Ivanu Žiliču, Frideriku Cotiču in Mariju Čerinu z Vrha pri Opatjem selu na Krasu. Po obtožnici so v neki gostilni na Vrhu baje napadali domačina-fašista Frandolina ter zahtevali od njega, naj govori slovensko in vzklika ž njimi za Jugoslavijo. Naslednjega dne so vse tri aretirali in odpeljali v goriške zapore.

Pri sodni obravnavi so obtoženci izpovedali, da se ne morejo spomniti, da bi bili zakrivili prestopek protidržavnega zadržanja. Priče, ki jih je postavila oblast, pa so pričale proti njim. Sodnik jih je obsodil: Žiliča na dva meseca in dva dni, Cotiča na štiri mesece in petnajst dni, Čerina pa na dva meseca in petnajst dni ječe.

Tržiško sodišče je obsodilo zaradi prepovedanega bega preko meje Rudolfa Legišo in njegovo ženo Marijo iz Sesljana, in sicer vsakega na šest mesecev zapora. Izselila sta se brez potnega lista, ker sta bila brezposelna.

Kakor poročajo iz Idrije, so bile zadnje fašistovske demonstracije proti Slovencem in duhovščini ter proti Jugoslaviji še vse večje, kakor se je poročalo. **Vodil jih je sam goriški fašistovski tajnik Avenanti, ki se je pripeljal s svojimi četniki v sedmih avtomobilih iz Gorice.** Imel je šovinističen govor proti Jugoslaviji in jugoslovanskim škofom. **Fašisti so pobesneli in šli pred župnišče, kjer so od dekana zahtevali, naj veli zvoniti z vsemi zvonovi na čast njihovemu vodji Avenantiju.** Dekan ni ugodil njihovi zahtevi. Tedaj so pričeli iz maščevanja streljati s ceste skozi okno v sobo, kjer je dekan delal. Od tam so se razpršili po gostilnah in popivali, ne da bi plačali. Vdrli so tudi v neko pekarno in uničili ali pa pobrali in odnesli okrog 80 kg kruha.

Velika manifestacija za južne Tirolce na Dunaju

Maša v prisotnosti 20.000 ljudi -- Nad 300 dunajskih Jugoslovanov pri manifestaciji -- Zveza med Jugoslovani in Nemci pod Italijo

Dunaj, 20. aprila. v. Včeraj dopoldne je priredilo društvo »Andreas Hoferbund« pred Karlovo cerkvijo veliko manifestacijo za južno Tirolsko. Poljsko mašo je daroval znani voditelj južnih Tirolcev v inozemstvu pater Innerhofer. Na prostranem trgu se je zbralo okrog 20.000 ljudi. Bilo je mnogo društev s svojimi zastavami. **Manifestaciji so se pridružii tudi na Dunaju živeči Jugoslovani, člani dijaškega društva »Sloge«, kluba slovenskih koroških študentov, jugoslovanskih tehnikov, slovenskih agronomov, jugoslovanskih žena in drugih, preko 300 oseb.**

Po maši je pater Innerhofer imel govor, v katerem je na kratko obrazložil položaj južnih Tirolcev in Jugoslovanov pod italijansko oblastjo. Za njim je nastopil profesor dr. Albert Hiler in zaključno besedo je spet imel pater Innerhofer, ki je ob koncu dejal: »Mi hočemo južno Tirolsko, mi hočemo Gorico, prosto od vsakega nacijonalnega pritiska. **Danes smo tu zapečatili zvezo med Nemci v južnem Tirolu in pod italijansko oblastjo živečimi Jugoslovani.«**

Njegove zaključne besede so sprejeli vsi prisotni z viharnim odobravanjem. Nato se je razvil sprevod po mestu. Povsod so manifestante sprejemali s simpatijami in jih pozdravljali.

Sestanek odbora za agrarne kredite

Ustanovi se mednaroden poljedelsko-hipotekarni zavod z glavnico 50 milijonov dolarjev

Ženeva, 20. aprila. AA. Danes se je sestal evropski odbor za konvencije o poljedelskem kreditu. Odbor ima nalogo, da sestavi elaborat za predstoječe zasedanje Sveta Društva narodov. Na današnji seji je pretresal poročila pododbora uglednih pravnikov in finančnih strokovnjakov. **Po prvi konveneiji se bo ustanovil pod vodstvom Društva narodov mednarodni poljedelsko-hipotekarni zavod.** Druga konvencija predpisuje način poslovanja in načelno stran tega zavoda. Tretja konvencija ureja ostale modalitete tega zavoda.

Po osnovnih členih prve konvencije bo imel zavod nalogo, **da olajša sedanji položaj poljedelstva v posameznih evropskih državah. Zavod bo akcijska družba. Glavnica mu bo znašala 50 milijonov dinarjev.** Zaenkrat bo emitirana emisija 5 milijonov dolarjev. Jamstvo prevzamejo države podpisnice. Te države bodo obenem ponudile društvu 5 milijonov dolarjev, tako da bo že v začetku zavod razpolagal z 10 milijoni dolarjev za podeljevanje posojil. Akcije prve emisije bodo uživale prijoriteto pred kasnejšimi emisijami. Države-podpisnice jamčijo za vse emisije. Prvi upravni odbor bodo imenovali Društvo narodov, poljedelski zavod v Rimu in akcijonarji.

Fašisti zažgali — Hrvati zaprti

Zagreb, 20. aprila. k. Jutrišnji »Jutarnji list« bo objavil vest iz verodostojnega vira, da so neznanci strgali in zažgali italijansko zastavo, ki je bila izvešena na občinski zgradbi v Matuljah o priliki obletnice podpisa lateranske pogodbe. Italijanske oblasti so dale zapreti 36 Hrvatov. Kasneje pa so dognali, da sta zastavo raztrgala in zažgala dva fašistovska miličnika.

Izid volitev v gornjeavstrijski deželni zbor

Dunaj, 20. aprila. AA. Volitev v gornjeavstrijski deželni zbor se je udeležilo manj volilcev kot volitev v parlament. »Heimatblock« je doživel velik poraz. Nekoliko so izgubili socijalni demokrati in krščanski socijalisti. Narodni socijalisti in komunisti so precej pridobili, vendar pa ne toliko, da bi to vplivalo na splošni izid volitev.

Kongres bančnih uradnikov

Beograd, 20. aprila. AA. 24. in 25. maja se bo vršil v Splitu kongres bančnih uradnikov.

Pogreb matere vojvode Tankosića

Beograd, 20. aprila. l. Danes popoldne so na novem pokopališču pokopali starko Smiljeno Tankosić, mater slavnega četniškega vodje Voje Tankosića.

Mož, ki zna delati grdo in lepo vreme

London, 20. aprila. AA. Neki Američan trdi, da lahko dela slabo ali lepo vreme. Pravi, da bo prihodnji mesec, k bo potoval s parnikom »Berengaria« iz Newyorka v Evropo, napravil poizkuse, ki jih bodo lahko nadzorovali. Američan nosi visokodoneče ime George Ambrosius Immanuel Morrison Sykes. Ko se bo vkrcal, bo vzel s seboj svoj čudodelni aparat, ki obstoja iz električne peči in starega brezžičnega omrežja. Mož pravi, da bo s to napravo s pomočjo elektromagnetskih valovov zbiral n razganjal oblake.

Nesreča poštnega letala London-Avstralija

London, 20. aprila. AA. Poštno letalo, ki vozi v Brisbane v Avstraliji, se je na poti ponesrečilo. Letalo je poškodovano. Ranjeni sta bili dve osebi. Letalo je opravljalo poštno službo med Anglijo in Avstralijo. Pot je dolga 11.194 milj. Polet traja 15 dni.

Ostavka bolgarske vlade

Sofija, 20. aprila. AA. Bolgarska agencija poroča: Po koncu seje ministrskega sveta danes dopoldne je predsednik vlade Ljapčev šel v dvor in predal ostavko vlade. Nato je Ljapčev izjavil, da je storil to zato, da omogoči kralju Borisu po koncu parlamentarnega zasedanja konzultiranje šefov strank v svrho sestave nove vlade. Po odhodu iz dvora je Ljapčev rekel, da bo vlada, ki je v ostavki, začasno še nadalje vodila posle.

Sofija, 20. aprila. n. Napovedana kriza kabineta se je pričela danes. Ljapčev je ob 10.30 v avdijenci podal demisijo vlade. Posvetovanje s šefi političnih strank in drugimi politiki bo trajalo dva ali tri dni. Nato bo kralj izročil mandat za sestavo koalicijske vlade Malinovu. Politični krogi menijo, da Malinov ne bo zmogel poverjene mu naloge. »Demokratičeski Zgovor« namreč ne bo podprl njegove vlade, ker Malinov ne izhaja iz njegovih vrst. Za Malinovim bo mandat za sestavo vlade ponovno dobil Ljapčev.

Prebivalstvo Zagreba

Zagreb, 20. aprila. k. Po rezultatih dosedanjega ljudskega štetja izgleda, da šteje Zagreb okrog 180.000 prebivalcev. Statistični podatki bodo v nekaj dneh obdelani in je pričakovati, da bodo pričetkom prihodnjega leda znane točne številke.

Ljubljanski proračun predložen vladi

Beograd, 20. aprila. l. Davi ob 8'20 so prispeli iz Ljubljane v Beograd ban Dravske banovine dr. Drago Marušić, podban dr. Otmar Pirkmajer ter ljubljanski župan dr. Dinko Puc.

Beograd, 20. aprila. AA. Načelstvo mesta Ljubljane z mestnim načlnikom dr. Pucem na čelu je danes dopoldne posetilo finančnega ministra, ki mu je izročilo proračun mesta Ljubljane za letošnje leto. Dalje je finančni ministrstvo prejelo proračun mesta Niša. Oba proračuna bosta rešena prihodnji teden.

Italija slabo ravna tudi z muslimani v Tripolisu

London, 20. aprila. AA. Iz Jeruzalema poročajo, da je po časopisnih vesteh vrhovni muslimanski svet proučil vprašanje slabega ravnanja Italijanov z muslimani v Tripolisu. Delegat tripolitanskih muslimanov, ki se nahaja v Jeruzalemu, je vložil protest pri italijanskem konzulatu v Jeruzalemu zoper tako ravnanje.

Obletnica smrti vladike Štrosmajerja

Zagreb, 20 aprila. k. Danes so darovali v Zagrebu več maš zadušnic za počastitev spomina vladike Štrosmajerja. Obletnica njegove smrti je bila 8. t. m. Zadušnice so se udeležili člani Jugoslovanske akademije znanosti i umetnosti, zastopniki najvišjih zagrebških naučnih ustanov ter vojaških in civilnih oblasti.

»Hajdukova« zmaga v Argentini

Rosario de Santa Fe, 20. aprila. n. Danes je Hajduk nastopil tu proti prvaku Argentine »New-Old Boys«, ki ga je premagal z rezultatom 4 : 1. Hajduk se jutri vrne v Evropo.

Tudi Hriberskega sled v Slov. Goricah

Odtisi prstov bodo potrdili morebitno zločinčevo krivdo

Jarenina, 20. aprila.

Poročali smo že, da je služil morilec Mohorko pred leti za hlapca v Slovenskih goricah. Bilo je to pri g. Ivanu Ferku, gostilničarju in trgovcu v občini Pesniški dvor pri Pesnici. Tedaj se je izvršil roparski umor v gostilni Nedeljko, četrt ure oddaljeno ob cesti v sosedni občini Jarenina.

Sedaj izvemo, da je služil istočasno za hlapca pri g. Misiti ob cesti med gostilno Nedeljko in Ferk tudi Mohorkov pajdaš Hriberski. Ali imata tudi ta strahovit zločin na vesti, bo dognala sodnijska preiskava tem lažje, ker imajo oblasti daktiloskopske posnetke prstnih odtisov od morilca, ki je umoril gostilničarja Nedeljko. Tako so se ti zločinski tipi vselili kot hlapci ali začasni delavci morda samo z namenom, da spoznajo okoliščine, ki bi omogočili umor ali rop. Zato pozor pred tujimi klateži, posebno pa pred tihotapci, ki so vsake budobije hlapci!

Ponovna razprava proti morilcem

finančnega stražnika v Št. Ilju v Slov. goricah

Jarenina, 19. aprila.

Tihotapci so leta 1927 umorili v Št. Ilju ob meji nekega finančnega stražnika, ki je bil na straži ob tihotapski poti. Osumljenci so bili aretirani, pa ob pomanjkanju dovoljnih dokazov pri glavni razpravi oproščeni.

Zanimivo je, da je po umoru neki sosumljenec iz Vukovškega dola priznal zločin v polnem obsegu. Navedel je orožnikom vse udeležene osebe pri umoru, pokazal v gozdu kraj zločina, opisal natanko, kako se je umor izvršil, kdo je žrtev zabodel, kdo je samo držal, pokazal je tudi kraj, kjer so si umivali okrvavljene roke, pri glavni razpravi pa je vse tajil in zanikal ter se izgovorjal, da si je le vse to samo izmislil iz bojazni pred orožniki. Eden izmed soobtožencev pa je služil pozneje nekje v Avstriji in baje svojemu gospodarju nekaj zaupal o tem umoru in vse sumljive ptiče so zopet polovili in vtaknili v zapor V soboto 25. t. m. bo ponovna razprava, ki bo vsekakor zanimiva.

Nedeljska zborovanja

Ljubljana, 20. aprila.

V nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani OUZD prvi občni zbor Osrednje protituberkulozne lige za Dravsko banovino. Otvoril ga je predsednik dr. **Joža Bohinjec**, ki je v daljšem govoru poudarjal, da je treba pravočasno zajeti kar največje število pričetnih tuberkuloznih obolenj, ustvariti zanje možnosti zdravljenja in omejiti možnost infekcije, zlasti pri otrocih.

Tajnik dr. Fran **Debevec** je navajal, da je osnovanih v Dravski banovini 31 protitetičnih lig, blagajnik pa, da ima društvo 404.562 Din premoženja.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor s predsednikom ravnateljem dr. Jožo **Bohinjcem**, le da sta vstopila v odbor namesto dr. Brecla in dr. Učaka prof. **Levičnik** in sodnik apelacijskega sodišča **dr. Mastnak**.

Po volitvah je predaval dr. Fran **Debevec** o skritih jetičnih obolenjih. Kakor je povedal predsednik pri slučajnostih, bo objavil OUZD usodo vseh svojih bolnikov, ki so šli skozi sanatorije za jetične. Društvo tudi izda v 10.000 izvodih katekizem docenta dr. Matka o jetiki.

Na ustanovnem občnem zboru Pododbora za proučevanje in zatiranje raka je dr. **Zalokar** orisal organizacijo borbe proti raku po svetu in posebej v naši državi. Pomembnost nove organizacije je še posebno poudarjana, ker je pokroviteljstvo prevzel Nj. Vel. kralj **Aleksander**. Organizirano borbo proti raku je v naši banovini deloma izvedel brežiški primarij dr. Cholewa.

Ustanovitev bojne organizacije proti raku sta pozdravila banski načelnik dr. **Dolšak** in zastopnik knezoškofijskega ordinarijata stolni župnik dr. **Klinar**. Po sprejemu društvenih pravil so se vršile volitve. Izvoljeni so bili v častno predsedstvo gg. ban dr. Drago **Marušič**, knezoškof dr. **Rožman**, dvorna dama Franja **Tavčarjeva** in primarij dr. Edo **Slajmer**. V upravni odbor gg. predsednik dr. A. **Zalokar** in odborniki dr. Jos. **Birsa**, primarij dr. Rob. **Blumauer**, primarij dr. J. **Cholewa**, docent A. **Kpšir**, dr. M. **Krek**, direktor dr. Iv. **Pirc**, direktor dr. **Gerlovič**, primarij dr. M. **Černič**, gdč. Vera **Remec**, dr. L. **Savnik** in F. **Uratnik**. V nadzorni odbor: gg. načelnik dr. **Dolšak**, dr. V. **Krajec** in dr. **Žužek**.

V nedeljo dopoldne se je vršil tudi še občni zbor Udruženja vojnih invalidov za Dravsko banovino, in sicer v dvorani Delavske zbornice. Občnega zbora se je udeležilo poleg številnega članstva iz Ljubljane tudi še 37 delegatov z dežele. Izvoljen je bil naslednji odbor: **Štefe** Matko, **Tome** Stanko, **Osana** Miroslav, **Metlika** Ivo, **Vole** Ivo, **Benedek** Miroslav, **Mirtič** Josip, **Fricko** Ivan in **Maček** Franc. V nadzorni odbor: **Jevak** Matej, **Novak** Jernej, **Zore** Josip, **Kramer** Ivo, **Plehan** Mirko. Za delegate za kongres in plenum: **Štefe** in **Tome**, za oblastni odbor za banovino pa **Geč** iz Maribora, **Kovač** iz Celja, **Bus** z Bleda ter **Žabkar** iz Krškega.

Velik požar s strašnimi posledicami nad Cerkljami pri Kranju

Neustrašen kmetski fant, ki je šel v ogenj, da bi pomagal nesrečnežem

Kranj, 19. aprila.

V noči od sobote na nedeljo je bil pri Sv. Lenartu nad Cerkljami velik požar, ki je uničil popolnoma stanovanjsko poslopje in ki je razen tega zahteval več žrtev. Sv. Lenart je mala vas, oddaljen malo več kakor poldrugo uro od Cerkelj pri Kranju. Vsa vas šteje kakih sedem hiš in še te leže raztreseno na vznožju pobočja hriba Sv. Ambroža. Najbližja fara je Šenturška gora. Mestu, kjer je divjal požar, pravijo ljudje »na Jagodiščici«, ker sta tam dve hiši skupaj in se obe posestvi imenujeta z domačim imenom »pri Jagodicu«. Gorelo je pri spodnjem Jagodicu.

Ko so v soboto zvečer »pri spodnjem Jagodicu« povečerjali, so legli nič hudega sluteč spat. Zunja je naletavl sneg, dočim je v dolini že več dni močno deževalo.

Okoli pol treh ponoči pa se zbudi mati hišnega gospodarja Petra Štularja in s strahom opazi, da jim gori hiša, ki je bila že vsa v ognju. Svetel plamen je bil viden daleč naokoli. Prestrašena mati prebudi takoj hčer Julko, s katero sta spali skupaj v sobi. Julka je najprej pograbila svojega otroka triletno hčerko in jo odnesla k sosedu. Nato je hitela reševat mater, ki bi se že lahko takoj rešila pa je šla v zgornje prostore, da bi vzela denar. Komaj pride do matere, se podere na eni strani strop, ki je zasul nesrečno mater. Julka je prestrašena sredi plamena klicala na pomoč. Medtem je bil na nogah že hišni gospodar Julkin brat Peter Štular. Takrat pa je pritekel na pomoč sosedov sin 23-letni Alojzij Jagodic. Zgrabil je Julko za glavo in jo privlekel po stopnicah za lase v vežo. Vso ožgano so položili v sneg, s katerim so jo močno drgnili, da so ji lajšali strašne bolečine. Hrabri in požrtvovalni Alojzij Jagodic pa je skočil še enkrat v plamen, ker je hotel rešiti še mater, ki je že gorela in je ni mogel dobiti v roke. Takrat pa se podre vse nadstrešje in trešči s silnim truščem na tla. Neustrašeni Alojzij je ostal sredi ognja na oknu zgornjega dela hiše. S podvojeno močjo je vrgel mrežasto ograjo okna iz zidu in skočil na varna tla. K sreči ima požgane samo lase, na rokah pa ima lažje opekline.

Stanovanjsko poslopje Petra Štularja je pogorelo do tal; ostalo pa je gospodarsko poslopje. Tudi sosedovemu gospodarstvu se ni nič zgodilo, ker ni bilo vetra in je snežilo. Gasili so samo vaščani, ki niso mogli poklicati cerkljanskih gasilcev, ker ogenj radi dežja in snega ni bil tako daleč viden. Kmetje so kar na hitro napravili zasilno nosilnico, na katero so naložili Julko, ki je bila opečena na rokah, nogah, vratu, hrbtu in nosu do kosti. Mater so izvlekli v nedeljo dopoldne izpod pogorišča. Truplo je bilo brez rok in nog. Julko so kmetje na nosilnici nesli od Sv. Lenarta do Poženka, ki leži dve uri daleč.

Okrog 11. ure dopoldan so telefonirali iz Cerkelj v Kranj, naj takoj pride rešilni avtomobil kranjskega gasilskega društva, ki je nemudoma odpeljal v Poženk. Požrtvovalni člani reševalne postaje, ki so radi pogostih nesreč skoro vsak dan na nogah, so jo odpeljali najprej v Cerklje k tmaošnjemu zdravniku dr. Mayrju, ki pa ji ni mogel nič pomagati in je odredil takojšnji prevoz v ljubljansko bolnico. Notranjih bolečin pri nesrečnici ni ugotovil. Julka Štularjeva je stara komaj 25 let in bo težko ostala pri življenju.

K vrsti nesreč, ki so na dnevnem redu v Kranju in okolici, se je tako pridružila še ta grozna nezgoda. V zadnjem času ga ni bilo skoro dneva, da ne bi bil v akciji kranjski rešilni avtomobil. Kako zaslužen je bil čin kranjskega gasilskega društva, da si je lani nabavilo avto in kako požrtvovalno je delo prostovoljnega rešilnega društva.

Zmagoslavje slovenske nar. pesmi v Kamniku

Kamnik, 20. aprila.

V nedeljo popoldne se je zopet po dolgem času razgibal ves Kamnik. Že v prvi popoldanski uri so pričeli prihajati v Kamnik posamezni pevski zbori, katere je spremljalo veliko število ljubiteljev lepe slovenske pesmi. Kdor je le mogel, je izrabil redko priliko in prišel na koncert, za katerega je vladalo ogromno zanimanje v vsem kamniškem srezu. Vstopnice so bile že v nedeljo dopoldne razprodane in dvorana kamniškega doma bi morala biti trikrat večja, da bi mogla sprejeti vse one, ki so se hoteli udeležiti koncerta. Kdor ni dobil več vstopnice, se je moral pač zadovoljiti s tem, da je poslušal koncert pri zvočniku.

Koncert se je pričel ob pol 4. uri popoldne in je trajal dve uri. Uvodoma je predsednik kamniškega pevskega okrožja g. **Anton Stergar** pozdravil vse sodelujoče pevske zbore in zbrano občinstvo, imenoma zlasti odlične goste iz Ljubljane, kakor ravnatelja drž. konservatorija g. Mateja **Hubada**, kapelnika muzike dravske divizije g. dr. **Čerina**, skladatelja prof. Marka **Bajuka**, dalje kamniškega sreskega načelnika g. dr. Ogrina, zastopnika drž. smodniščice g. podpolkovnika **Antona Sablačana**, kamniškega dekana g. Mateja **Riharja**, mestnega župana g. Franca **Kratnarja** in druge odlične predstavnike javnosti. Nato so nastopili posamezni pevski zbori, ki so odpeli vsak po dve pesmi. Vsaka točka je bila sprejeta z burnim odobravanjem. Pred odmorom je želo največ priznanja delavsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika in moški zbor iz Radomelj. Po odmoru je zlasti živahno aklamiran stopil na oder mešani zbor iz Doba in moški zbor »Lire«, najstarejšega in sploh prvega slovenskega pevskega društva. Njene pesmi so se poleg pesmi mešanega zbora iz Doba slišale v radiu. Združeni pevski zbori — 32 pevcev — so pod vodstvom pevovodje g. Ivana Primožiča dosegli največje priznanje z zaključno Hubadovo: »Glej čez izaro«.

Koncert sta prenašali ljubljanska in zagrebška radio-postaja. Prenos je bil pri moških zborih dober, pri mešanih pa slabši. Vrlim pevcem smo zelo hvaležni za izredni užitev, ki so nam ga nudili in le želeti bi bilo, da bi se slične prireditve večkrat vršile. Kakor čujemo, se pripravlja podobna prireditev za prihodnje leto, ko bo praznovalo 50-letnico obstoja prvo slovensko pevsko društvo — kamniška »Lira«.

Obravnava proti 48 pekom

Ali so se peki pregrešili zoper zakon o brezvestni špekulaciji?

Ljubljana, 20. aprila.

Dopoldne ob 8.30 se je pričela pred kazenskim sodnikom okrajnega sodišča g. **Müllerjem** obravnava proti 48 ljubljanskim pekom z načelnikom pekovske zadruge g. **Mežnaričem** na čelu. Obtoženci se morajo zagovarjati zaradi kršitve čl. 8. in 9. zakona o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije in zaradi prestopka § 282. k. z., če se izkaže, da niso hoteli uvaževati cen, ki jih je določila za kruh banska uprava.

Policijska ovadba pravi, da so ljubljanski peki pod vodstvom predsednika Mežnarčiča sklenili na zborovanju pri Mraku povišati cene kruhu za 50 para pri kg, ne glede na veljavnost odredbe banske uprave. G. Mežnarčič je po tem zborovanju dal tiskati za vse pekovske obrate cenike, na katerih je bila določena cena belemu kruhu 4·50, rženemu pa 3·75 Din. Na ceniku je stalo, da se mora vsak član strogo držati navedenih cen in teže, sicer da ga zadene kazen po obrtnem zakonu.

Obravnava se je vršila v bivši porotni dvorani, ki je bila gosto zasedena. K obravnavi so med drugimi prispeli načelnik mariborske zadruge g. **Horvat** in tudi zastopniki zadrug iz drugih krajev banovine.

Po ugotovitvi generalij obtožencev je bila obravnava za četrt ure prekinjena, ko pa se je nadaljevala, je prebral sodnik zagovor večine obtožencev, ki jih zastopa **dr. Lapajne**.

Lepa dežela Jugoslavija...

s svojimi veličastnimi samostani... s svojimi krasnimi portali... in bisernimi zobmi svojih prebivalcev!

Vedno znova učinkujejo krasote te posebne dežele s svojimi vabljivimi čari, in vedno znova občudujejo vsi blesteče bele zobé njenih prebivalcev. Stotisoče Jugoslovanov neguje zobé s Sargovim Kalodontom. Sveža in bujna pena te zobne kreme daje zobem biserni sijaj, a ustam zdravje in čistoto.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

Obtoženci navajajo podrobno zgodovino cen kruhu po vojni, ki so se ravnale po ceni moke, ki je bila prvotno določena na 7 Din, a je lani padla na 3·50 Din. Velika večina pekov je zadolžena in so posebno zadnje čase veletrgovci z moko morali dajati moko na dolgoročne kredite, kar je moko podražilo. Iz podrobne kalkulacije je razvidno, da imajo peki malenkostne dobičke ali pa celo izgubo pri kruhu.

Po prečitanem zagovoru se je pričelo zaslišavanje obtožencev, ki bo trajalo najbrže tudi še jutri in v sredo.

Požar v Pirničah

Kranj, 20. aprila.

V nedeljo proti večeru je nenadoma začelo goreti v Zg. Pirničah pri Medvodah. Gorela je »pri Klančku« lesena hiša, ki je bila razen tega še s slamo krita. V nevarnosti so bile sosedne hiše, ker je gorelo ravno ob vaški cesti. K sreči pa je deževalo in je vlekel nasprotni veter, da se plamen, ki je mogočno zajel leseno ogrodje in slamnato streho, ni mogel širiti.

Prvi so bili na mestu kranjski gasilci, ki so se vračali iz Medna, kjer so tamkajšnjemu gasilskemu društvu pokazali svojo motorno brizgalno. Na klancu pri Medvodah zagledajo odsev požara in takoj krenejo proti Zg. Pirničam. — Šele za njimi so prišli domačini in še štiri okoliška društva. Poslopja kljub močnim curkom vode niso mogli rešiti, pač pa so obvarovali pred ognjem drva. Nihče ne ve točno, kdo je zanetil požar; nekateri sumijo lastnika samega.

V kleti zakopan plen

Delovanje vlomilske družbe v Murski Soboti. — Namesto k poroki v zapor.

Murska Sobota, 19. aprila.

Že pred dnevi smo poročali, da se je pojavila v Murski Soboti tatinska družba, ki je začela prav živahno delovati. Tako so v petek ponoči vlomilci odprli dva vagona na kolodvoru ter odnesli manufakturno blago, sestavne dele za kolesa in drugo blago, ki je prišlo na naslove tukajšnjih trgovcev. Našli so pa v jarku blizu kolodvora razbit zaboj s kozmetičnimi preparati, ki so se zdeli vlomilcem neporabni. V enem izmed vagonov, ki so jih odprli, je bil cement, ki se ga seveda tudi niso dotaknili. Toda svojega uspeha se niso dolgo veselili, kajti že naslednji dan so bili aretirani. Orožniki so namreč preiskali bivališče ciganov v Černelavcih pri Murski Soboti in hišo neke Žibrikove, prekupčevalke z jajci, ki prebiva v bližini ciganov. Pri drugi preiskavi pri Žibrikovi so dobili ukradene sestavne dele za kolesa v kleti. Pod veliko leseno skrinjo je bila globoka jama, ki je bila napolnjena z ukradenim plenom, katerega je bilo za dober voziček. — Aretirali so Žibrikovo, njene tri sinove in nekaj ciganov. Najstarejši sin se je hotel ravno to nedeljo oženiti, a namesto v cerkev je romal v zapor. Sobočani so si oddahnili, kajti pred vlomilci so imeli zadnje čase že velik strah.

Guida:

Farnmor

Roman 52

Pogostoma ji je pripovedoval o njenem očetu. Tudi to je bil obljubil ustreljenemu prijatelju. V takih prilikah je govoril o njem kakor o človeku, ki ga je za časa življenja prisrčno ljubil in katerega spomin mu je tako svet kakor njej. Tedaj ji je srce bilo od radosti in z zanosnim pogledom je poslušala njegovo pripovedovanje. Noben nagon ji ni prišepnil, da je oskrunil svojo roko s krvjo njenega očeta. Niti najmanjša slutnja je ni svarila pred dobrotljivostjo njega, ki je bil krvnik njenega očeta. Vse, kar je veselega doživela, vse darove je prejemala od njega. Zanjo je imel vedno prijazen pogled, zanjo je bil njegov glas vselej mil. In dnevi, ki jih je preživel za časa svojih kratkih obiskov v idiličnem gradu ob morju, so bili zanjo najsrečnejši. Tako je doraščala Errollova hčerka v svoji nedolžnosti v mladenko, da ni padla na njeno mladost ne senca temne žaloigre, po kateri je tako zgodaj osirotela. Iskreno hvaležnost je čutila do njega, od katerega bi jo bilo ločilo nepremostljivo brezno, če bi bila poznala resnico.

3.

V prednji dvorani v St. James je stala gruča gospodov, diplomatov in ministrov. Prišli so ravnokar od zadnjega dvornega sprejema v tej sezoni. Živahno so razpravljali sredi sijajnega vrveža, kjer je mrgolelo svilenih vlečk in z zlatom obšitih uniform, da nisi mogel ne naprej ne nazaj. Govorili so o zadnjem političnem dogodku.

V neki razdalji od teh gospodov, katerih imena so bila evropskega slovesa, je stal v gneči neki kavalir, ki je bil, po obraznih potezah sodeč, francoskega pokolenja. Neprestano je zrl v angleškega državnika, pripadajočega omenjeni skupini in ki je s hladnim, skoraj ciničnim nasmeškom zagovarjal svoje stališče. Francoz ni slišal besed, ki jih je oni govoril, toda videl je nasmešek, s katerimi jih je spremljal. Videl je ta nasmešek, ki mu je bil že od poprej znan. Isti nasmešek je videl nekoč, ko je solnce v škrlatni zarji zahajalo in je škrlatnordeča kri škropila prsa padlega človeka, nad katerim se je tisti mož zmagoslavno in z nečloveškim posmehom sklanjal. Raoul de Valdor je v vrvežu velikomestnega življenja kmalu pozabil na tisto uro. Takrat pa se je zgrozil, ko je videl nespravljivo sovraštvo, s katerim je ta mož gledal svojega nasprotnika — ustreljenega prijatelja — še po smrti.

Francoz je gledal Farnmora, ki je nosil na prsih široki trak odlikovanja, in stoječega med prvaki svoje domovine. Nehote je vstajal pred njim grozoviti prizor, ki se je odigral pred mnogimi leti na francoskih tleh. Od tedaj je prisostvoval mnogim podobnim dogodkom, toda nobeden ni njegovega spomina tako obtežil kakor oni. V njegovi domovini je bil dvoboj nekaj običajnega. Tudi ni bil dvoboj sam na sebi tisto, kar je tedaj nanj tako delovalo. Pač pa ga je zadela brezčutnost tega dvobojevalca, ki je tako preračunljivo streljal, presenetilo ga je njegovo peklensko veselje, ki se mu je bralo na obličju, ko je njegova žrtev padla. Tako se veseli morilec svoje žrtve. To je bilo, kar je takrat Valdorja do mozga pretreslo, dasi ni zaradi tega prekinil odnošajev s Farnmorom. In tega se je zdaj spominjal nedosledni Francoz med gnečo v palači St. James. Gruča ministrov se je končno razklenila in Farnmor se je preril do svojega voza. Tudi Valdor je iskal izhod in tako sta se moža dobila, kakor sta se po onem večeru v parku Boulogne že stokrat našla.

»Ah, vi, Valdor? Veseli me, da vas vidim. Nisem vedel, da ste na Angleškem, še manj pa, da ste bili na dvoru. Strašna vročina je bila! In taka gneča!« je rekel Farnmor in prožil roko grofu.

»Saj sem prispel šele včeraj v London,« je odgovoril Valdor. »Prihajam po družinskih poslih — prepiri zaradi dedščine. Toda dovolite mi, da vam čestitam na vaših zadnjih političnih uspehih.«

Skupaj sta stopila iz soparne palače na prosto in šla k ministrovemu vozu, ki ga je obkolila tisočglava množica radovednežev.

»Ali ste zvečer zaposleni?« je vprašal Farnmor, ko je njegova kočija oddrdrala skozi vzklikajočo množico.

»Ne, prav za prav sem nameraval iti v vrtno kazino, od tam pa za nekaj hipov v opero.«

Velika manifestacija za naše narodno edinstvo

Turneja mariborske Glasbene Matice po južnih krajih

Zgodovinski 6. januar je dal smernice za to pot mariborske Glasbene Matice, s pomočjo pesmi je želela spoznati severne in južne brate in tako delati v smislu idej naših najvišjih državnih predstavnikov. S pesmijo gradi sedaj na našem narodnem ujedinjenju. Ta naloga ji postaja na poti vedno lažja, povsod prisrčni sprejemi, povsod razumevanje za naše cilje, pohod Glasbene Matice je ena sam velika manifestacija za naše narodno edinstvo. Povsod godbe, vihrajoče zastave, natrpane dvorane, gostoljubne geste občin in banovine, vse jasni dokazi, da sta se našla sever in jug v toplem objemu.

Razgibala je slovenska pesem slavni Niš, vtisnila Kruševcu pečat brezprimernega navdušenja. Niški koncert je bil tak, da je naglašala kritika enoglasno, da kaj takega Niš še ni čul, še in še bi bili poslušali slovenske pesmi. — Sprejem v Kruševcu pa je bil podoben onima v Kumanovem in Leskovcu. Vse je bilo na nogah: bratska pevska društva, Sokol v kroju, sokolski naraščaj, šolska mladina z učiteljstvom na čelu, šolska oblast je dala radi prihoda Glasbene Matice pouka prost dan: tako se uči ljubezni do bratov. Navdušeni govori na kolodvoru, vojaška godba je otvorila povorko z več tisoč ljudi do krasnega spomenika cara Lazarja. Kosovska devojka prime za prapor, čim vidi, da pešajo moči umirajočemu, in visoko dviga lavorjev venec. Ob strani sedi guslar, čuvar junaških pesmi srbskih.

Ob tem spomeniku se je zbralo celo morje glav, da čuje vznešene besede predsednika pevske družine »Obilić« in odgovor predsednika Glasbene Matice g. dr. Josipa Tominška. — Zaorili sta Obiličeva in Matična pesem, sledilo je povabilo k skrbno pripravljeni mizi. Učiteljstvo mesta Kruševca pa je povabilo svoje slovenske stanovske tovariše v svojo sredo in jim pripravilo nadvse prisrčne urice ob izvrstni in hrani in izborni pijači. Zvečer je bil v Sokolski dvorani krasno obiskan koncert, ki je Kruševčane tako navdušil, da so se pri banketu kar vrstili razni govori, vsi polni zahvale za našo pesem. Vmes je svirala vojaška godba, nazadnje pa je vžgala s kraljevim kolom, da se je pestra množica narodnih noš pomešala med gostitelje in prebrzo so minile urice, ko nam je bilo dano imeti severne krate v svoji sredi.

Glasbena Matica je odlično rešila nalogo, ki si jo je nadela, iskrena hvaležnost bratov Srbov ji je najlepše plačilo! Marija R.

Poplave v okolici Bitolja

Iz Bitolja poročajo, da je povzročilo neprestano deževje velike poplave v okolici Bitolja. Škoda je ogromna. Poplav niso mogli preprečiti zaradi prenaglega taljenja snega v planinah. Vse reke so močno narasle in prestopile struge. V Krenašiški občini so poplavljena vsa polja, posevki so uničeni. Vode še vedno naraščajo. Na progi Bitolj-Bač so valovi porušili dva nasipa in neki most. Crna reka je prestopila bregove in napravila veliko škodo. Voda je udrla v mnoge hiše ter napravila tudi veliko škodo. Promet med Bitoljem in Bačo je ustavljen.

---

b **Huda nesreča dveh motociklistov.** V nedeljo popoldne se je pripetila huda nesreča zagrebškima motociklistoma Milanu Marinovu, trgovcu, in njegovemu bratu Zvonimirju. Napravila sta izlet iz Zagreba v Samobor. Na ostrem ovinku pred Samoborom je vozilo spodrsnilo in se preobrnilo. Brata sta obležala v nezavesti pod razbitim motociklom. Oba ponesrečenca so težko poškodavana prepeljali v zagrebško bolnico.

b **Pekarski pomočniki proti nočnemu delu.** V nedeljo je zborovalo v Zagrebu okoli 400 pekarskih pomočnikov. Šlo je predvsem za odpravo nočnega dela v pekarnah in ureditev mezd pekarskih pomočnikov.

b **Krst prvega sarajevskega letala.** V nedeljo so v Sarajevu svečano krstili prvo letalo sarajevskega aerokluba. Kumoval je sarajevski župan g. Mutevelić. Kneza Pavla je zastopal letalski častnik Sondermaier.

Jesenice

Ljudsko štetje je končano. Glede porasta števila prebivalstva na Jesenicah od zadnjega štetja iz l. 1920 bi bilo omeniti, da znaša porast 900 oseb ali 1·82½, tako da šteje jeseniška občina danes 6384, dočim je štela l. 1920 le 5484 duš. Za mesto samo in okoliške vasi, ki spadajo pod jeseniško občino pa so razmere naslednje: mesto Jesenice 5098 (4391), vas Hrušica 888 (788), Sv. Križ nad Jesenicami 298 (237), Plavški Rovt 100 (68); v oklepajih naznačene številke se nanašajo na štetje iz leta 1920. Iz teh podatkov je razvidno, da se je število prebivalstva v mestu kot v vaseh skupne občine dvignilo in znaša porast za mesto Jesenice 1·61%, za vas Hrušico 1·27%, za Sv. Križ nad Jesenicami 2·57, za Plavški Rovt 4·71%. Glede procentualnega porasta je na prvem mestu vasica Plavški Rovt, potem pa sledi Sv. Križ nad Jesenicami, dalje mesto Jesenice, na zadnjem mestu pa je vas Hrušica.

Osebna vest. Na jeseniško pošto je imenovan uradnik g. **Korenc** Anton iz Valjeva, ki je že pred leti služboval na Jesenicah. Z Jesenic pa je prestavljena v Kranjsko goro poštna uradnica gdč. Hilda **Cop.**

Ureditev letnega telovadišča. Letno telovadišče našega Sokolskega društva je sedaj vzorno urejeno. Društveni gospodar br. Štebih Mirko je s pomočjo članstva splaniral dvorišče, ki je zelo veliko. Telovadišče bo ograjeno.

Opozarjamo članstvo »Rdečega križa«, da bo jutri redni letni občni zbor te organizacije v mestnem magistratu ob 20. uri z običajnim dnevnim redom.

Iz Dravske banovine

d **Ugodnosti za goste v Vrnjački Banji.** Uprava kopališča Vrnjačke Banje naznanja, da so v sezoni od 16. septembra do 30. junija kopališki gosti, ki se izkažejo s potrdilom svoje občine in davčne oblasti, da ne plačujejo več kakor 60 Din neposrednega davka na leto, oproščeni plačila banovinske in kopališke takse. Vsi državni in banovinski aktivni in vpokojeni uradniki in uslužbenci vživajo za čas zdravljenja 50 popusta pri banovinski in kopališki taksi. V kopališču Vrnjačke banja se zdravijo obolenja jeter, ledvic, žolčnega mehurja in dihalnih organov, ženske in živčne bolezni, slabokrvnost nost, trganje, sladkorna bolezen, arteriosklleroza itd. Vrnjačka Banja je odprta celo leto in je kopališče kakor tudi hoteli tako opremljeni, da je zdravljenje omogočeno tudi pozimi ter v pozni jeseni in zgodnji pomladi.

d **Kolo jugoslovanskih sester v Ljubljani** praznuje 10-letnico svojega obstoja. — V soboto 25. t. m. ob pol 21. uri bo v Unionski dvorani koncert. — Sodelujejo ga. Pavla Lovšetova, ga. Pipa Arko-Tavčarjeva, operni pevec g. Gostič, g. Lipovšek (glasovir), g. Honerlein (violina) in Ljubljansko pevsko društvo »Zvon«. — V nedeljo ob 11. uri bo slavnostno zborovavanje v Kazini. Ob 15. uri letna poročila glavnega odbora in podružnic. — Delovanje »Kola« je usmerjeno v narodnostnem in človekoljubnem delu in zasluži, da društvu pokaže naša javnost z udeležbo vse svoje simpatije. Predprodaja vstopnic od danes naprej v Matični knjigarni.

d **Likovič Joža: Prodane duše.** Najnovejša povest o trpljenju primorskih Slovencev. Živahno opisana kraška pokrajina, lepi prizori, ki odkrivajo vročo ljubezen zatiranega ljudstva do rodne zemlje. Povest se dobi za ceno Din 30·— po knjigarnah v Ljubljani, Celju, Mariboru, Novem mestu, na ljubljanskem glavnem kolodvoru in pri pisatelju v Ljubljani, Riharjeva 4.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v **najlepšo izvršitev.** 398-1

d **Javna zahvala.** Odbor za zidanje delavskega doma v Murski Soboti se v imenu vsega prekmurskega delavstva s tem javno zahvaljuje cenjeni banski upravi v Ljubljani za podporo 50.000 Din, ki jo je blagovolila darovati za zidanje delavskega doma v Murski Soboti. — Odbor mora ugotoviti, da je banska uprava pokazala vsekakor veliko razumevanje za prekmurska vprašanja. Ta lepa gesta banske uprave ni prišla samo do izraza v obliki prisrčne in odkrite hvaležnosti do banske uprave med našim delavstvom, temveč tudi med vsem našim ljudstvom. Odbor.

d **Občni zbor podružnice SPD v Radovljici** bo v torek 5. maja 1931 v Sokolskem domu ob 19. uri zvečer.

d **Vremensko poročilo.** Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 755·9, termometer 6, relativna vlaga 98%, mirno, oblačnost 10, dež. (10·6 mm). V Maribor je kazal barometer 755·3, termometer 5·8, relativna vlaga 95%, smer vetra WSW, oblačnost 10, dež (9·8 mm). Deževalo je tudi v Zagrebu (44 mm), iz drugih krajev razen iz Beograda in Sarajeva ni vremenskih poročil. Opazovanja ob 7. uri. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 8·8, v Mariboru 10·5, najnižja v Ljubljani 4·8, v Mariboru 5·8, v Zagrebu 6·2, v Beogradu 3·4, v Sarajevu 8·2.

Ljubljana

Torek, 21. aprila 1931: Anzelm. Pravoslavni: 8. aprila, Iridion.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Miklošičeci cesti.

■ **Privatni docent g. dr. Furlan Boris** prične predavati v sredo 22. t. m. ob 11. uri v zbornici z uvodno besedo: Pravo, zakon in sodstvo.

■ **Iz bolnice.** 5-letni sinček hlapca Kašlja Ivana se je igral doma na Vidovdanski cesti z železom in se je pri tem sunil v levo oko. — Štrukelj Marija, žena kovača iz Št. Vida, se je včeraj peljala z vozom. Zaradi nesrečnega naključja je padla z voza in se poškodovala na levi rami. — 42-letnega kovača Močnika Franca so snoči napadli neznanci v Šiški in ga brez povoda občutno premikastili. Vsi trije poškodovanci so bili prepeljani v bolnico.

Premijera Pfeiferjevega »Rožmarina« v Sokolski dvorani v Mostah, ki se je vršila v nedeljo zvečer, je izredno lepo uspela, vkljub temu, da je bila stvar hitro naštudirana in da so se pokazali nekateri tehnični nedostatki, kar vse pa ni bilo v kvar igri sami, ki jo je publika z navdušenjem sprejela. Velika dvorana je bila popolnoma razprodana, v zelo častnem številu so se udeležili predstave bivši bojevniki in številni avtorjevi osebni znanci. Z lepim pismom je pozdravil prireditev g. kurat Bonač, ki se osebno ni mogel udeležiti radi odsotnosti. Avtor je bil poklican pred oder, kjer ga je nagovoril starosta Sokola br. Pavčič, opisal njegove zasluge za moščanskega Sokola in pevski zbor »Moste« in mu je poklonil krasen lavorov venec, šopke nageljev in rožmarina. Lep šopek rdečih nageljev je prejel tudi požrtvovalni režiser br. Rozman. V vznešenih besedah se je zahvalil za ovacije avtor, ki je naglasil, da ne smatra počaščenega le sebe in igralcev, ampak onih vojnih žrtev, v katerih spomin je igra napisana, žrtev za naše osvobojenje. Časten večer je bil to za moščanskega Sokola, ki naj mu bo v vzpodbudo za nadaljne prosvetno in nacijonalno delo. — B.

■ **Tranformatorja za podstacijo!** Včeraj dopoldne so iztovorili s tovornega vagona, ki so ga zapeljali tik do podštacije na Bleiweisovi cesti, transformatorja za cestno železnico. Oba transformatorja tehtata po 5000 kg. Za vso cestno železnico zadostuje eden, drugi pa je za rezervo. — Včeraj zjutraj so začeli razkopavati s pomočjo aparatov na zračni pritisk Šelenburgovo ulico. Razkopavanje, polaganje tračnic in tlakovanje Šelenburgove ulice bo trajalo do konca maja. Tračnice bodo položene na beton in podložene s klobučevino, da ne bo tramvaj preveč ropotal.

■ Opozarjamo na današnji oglas tvrdke Derenda. 1047a

■ **Odprta noč in dan so groba vrata.** Umrl je Jožef Kamnar, 63 let star, občinski ubožec, Vidovdanska c. 9. Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

■ **Obvestilo.** Oblastni odbor, podružnica Ljubljana II., in odsek nadzornikov progovne službe UJNŽB obveščajo svoje članstvo, da je 20. t. m. umrl dolgoletni član Gregorič Ivan, nadzornik proge v Ljubljani. Pogreb bo iz deželne bolnice v sredo 22. t. m. ob 15·30 uri. Vabimo vse članstvo, da se pogreba v čimvečjem številu udeleži.

Maribor

m **Odhodnica policijskega predstojnika Keršovana.** V soboto zvečer je uradništvo in nameščenstvo tukajšnje policije priredilo v lovski sobi hotela »Orel« lepo odhodnico svojemu dosedanjemu predstojniku g. nadsvetniku Vekoslavu Keršovanu, ki je skoraj 10 let opravljal težko in odgovorno delo v obmejnem Mariboru. G. višjemu svetniku so govorili v slovo novi predstojnik g. svetnik Gustav Puš, gg. nadzorni Pavletič in Cajnko, g. Jelen itd. G. Keršovan pa se je nato še sam poslovil in zahvalil vsem za sodelovanje in naklonjenost. Policijski namestniki in upokojenci, katerih častni član je, pa so mu izročili krasno diplomo. Intimna prireditev se je zaključila šele pozno v noč. G. višji svetnik je včeraj odpotoval na svoje novo predstojniško mesto v Ljubljano, kjer mu želimo še več uspehov, kakor jih je imel v Mariboru.

m **Vrnitev pevskega zbora Glasbene Matice.** Po dosedanjih poročilih se vrne pevski zbor naše Glasbene Matice. Po dosedanjih poročilih se vrne pevski zbor naše Glasbene Matice s svoje turneje po Srbiji danes v torek ob 11·36. Na postaji bodo naše pevce in pevke slovesno sprejeli.

m **Otvoritev Trstenjakove slikarske razstave.** V nedeljo dopoldne se je v veliki kazinski dvorani otvorila razstava slik akademskega slikarja Anta Trstenjaka. Ob tej priliki je spregovoril pokrovitelj razstave, mestni župan g. dr. Alojzij Juvan, ki je posebno naglašal pomen te prireditve za zbližanje Slovencev z najmanjšim slovanskim narodom, Lužiškimi Srbi. Po otvoritvi je slikar Trstenjak obrazložil številnim obiskovalcem običaje in narodne noše Lužičanov. Razstavljenih je krog 70 oljnih slik in akvarelov, ki predstavljajo narodne noše in pokrajine Lužice, nekaj pa je tudi pokrajin iz Dalmacije. Razstava, ki bo odprta do 1. maja in o kateri bomo objavili še podrobnejša poročila, vzbuja mnogo zanimanja.

m **Koncert tria ge. Bradlove.** Pred polnim gledališčem je v soboto nastopil trio ge. Fani Brandlove in izvajal z veliko tehnično dovršenostjo in umetniškim občutjem približno isti program kakor v Ljubljani, zato podrobne ocene ne bomo pisali. Konstatiramo samo, da tri izredno naglo napreduje in ima še veliko bodočnost.

m **Šolski upravitelj Josip Troha umrl.** V nedeljo je umrl v Zavrčah v Halozah tamkajšnji šolski upravitelj g. Josip Troha, ki je bil tudi v Mariboru znan in priljubljen. Bodi mu lahka domača zemlja, preostalim pa naše sožalje.

m **Smrti.** Pretekli teden so v Mariboru umrli: Emilija Savernikova, žena čuvaja, 50 let stara; Marija Maroltova, žena ključavničarskega mojstra, 74 let; Ivan Klojčnik, poštni poduradnik, 40 let; Ivan Heske, orožniški narednik v pok., 57 let; Marija Drgasova, žena delavca, 59 let; Ivan Sachs, zastopnik zavarovalnice »Jugoslavija«, 50 let; Aleksander Kos, sin delavca, 4 mesece; Franc Sidar, zasebnik, 76 let; Ana Krajnikova, zasebnica, 78 let; Josip Striter, hišni posestnik, 83 let; Emilija Vrbičkova, žena tkalskega mojstra, 51 let, in Josip Witschansky, strojevodja v pokoju, 58 let. Naj v miru počivajo!

m **Poroke.** Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Karel Jakler, veletržec, in gdč. Ruta Schwabova, hči veletržca; Engelbert Stopar, geometer, in gdč. Olga Zgonikova, zasebnica; Ivan Rebol, železniški urdnik, in gdč. Berta Šribarjeva, hči gostilničarja; Franc Kurbus, železničar, in Marija Ledenikova, rojena Zinkova, zasebnica, in Rudolf Pišec, železničar, ter gdč. Marija Pališkova, delavka. Bilo srečno.

m **Prva akademija mladine N. O.** V soboto zvečer je imela mladina Narodne obrane svojo prvo akademijo. Priredila jo je v Narodnem domu, toda njeno stremljenje ni našlo razumevanja. Obisk je bil skrajno slab. Spored akademije je bil dokaj posrečen in tudi dobro izveden. Točke dramskega odseka so pokazale precejšnjo izvežbanost njegovih članov. Vprizorili so »Snubača« in »Nace Hočnico«. Mnogo odobravanja je dosegel zbor. Sodeloval je tudi pevski zbor »Jadrana« s štirimi pesmimi. Po akademiji je bila prosta zabava s plesom.

m **Iz gledališča.** Danes, torek, se bo ponovila duhovita francoska komedija »Leseni konji« za abonente reda B. V četrtek bo repriza Kalmanove operete »Cirkuška princesa« za abonente reda A. V petek, dne 24. t. m. ob 15. uri popoldne pa bo prva dijaška predstava v letošnjem gledališkem letu. Vprizorila se bo Finžgarjeva »Veriga«, Pred predstavo bo predavanje. Cena 7 do 2 Din.

m **Kinematografi.** Grajski kino: Od danes dalje 100% nemški zvočni film »Trgovci z dekleti« (Bela sužnja). Premijera tega velefilma v Jugoslaviji. Nastopata Maria Solweg in Oskar Homolka. Kino Union: Od včeraj dalje 100% zvočna veseloigra »Vesela dunajska dekleta« z Willyjem Forstom in LSeeo Parry.

m **Otvoritev kopališča na Mariborskem otoku.** Kopališče na Mariborskem otoku bodo otvorili že 1. maja. Do tedaj bo olepševalno društvo uredilo okolico po načrtih znanega strokovnjaka g. inž. Cirila Jegliča. Na novo bodo izgotovljene tudi nekatere druge naprave.

m **Zazidan zaklad v Tegetthoffovi rojstni hiši v Mariboru.** Pod tem naslovom je »Jugoslovan« v nedeljo objavil iz Maribora datirano vest, fabricirano v »Večerniku« za prvi april. V sedanji stilizaciji in objavi je zlobna mistifikacija, s katero mariborsko uredništvo lista ni v nikakršni zvezi. Kljub temu so jo ponatisnili tudi zagrebški, beograjski in avstrijski listi.

m **Splavarska sezona.** V nedeljo je prispelo iz Dravske doline iz Drave v Maribor prvih 10 letošnjih splavov lesa. Okrašeni so bili z zastavicami, cvetjem in zelenjem.

Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje!« 985

m **Naše vreme.** Po razmeroma lepi in topli prvi polovici se je v drugič sprevrnil april v — april. V nedeljo je bilo v Mariboru kakor sredi zime. Po ravnini je deževalo, po vrhovih, posebno po Pohorju, pa snežilo. Vreme je znatno oviralo promenadni koncert v parku in popoldanski sport.

m **Usoden padec s stola.** Včeraj dopoldne je v svojem stanovanju padla s stola 45-letna Marija Hauptmanova in si nalomila rebra, zaradi česar je morala v bolnico.

m **Rekruti so prišli.** V soboto zvečer je prispelo v Maribor več sto vojakov novincev. Na kolodvoru jih je sprejela vojaška godba s polkovnikom Putnikovićem. Občinstvo, ki se je spontano zbralo, je vojake na poti skozi mesto navdušeno pozdravljalo ter manifestiralo za našo vojsko, državo in vladarja.

m **Nesreča v Bistrici.** V tovarni za železne konstrukcije v Bistrici pri Rušah je v soboto stroj za rezanje železa odrezal delavcu Francu Šerbinku iz Pekel kos desne dlani. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

m **Otrok v ognju.** Pri igranju z vžigalicami si je v soboto v Bistrici pri Rušah dveletni Rudolf, sin viničarja Bergleza, zažgal oblekco in je bil hipoma v ognju. Dobil je nevarne opekline po vsem telesu. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico.

m **Nesreča delavca.** Tesar Josip Serk, zaposlen pri stavbeniku Rudolfu Kiffmannu, si je v soboto pri delu zlomil levo ključnico. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

m **Krvav pretep v Selnici ob Muri.** V nedeljo zvečer sla se v Selnici ob Muri sprla in stepla delavec Karel Krebs in posestnik I. K. Nasprotnik je naposled pograbil nož in Krebsa sunil ž njim v trebuh. Karla Krebsa so prepeljali v bolnišnico v Maribor, napadalca pa v zapor. Vzrok — alkohol!

Celje

* **Notar Levec Tilen umrl.** V soboto je v javni bolnici v Celju umrl g. Levec Tilen, notar v Cerknici. Pokojni se je rodil 1885 v Sevnici ob Savi. Kot sodnik je služboval v Konjicah, Murski Soboti in Mariboru, nazadnje pa je bil notar v Cerknici. Prišel je v Celje k sorodnikom in tu zbolel. Po kratki bolezni je umrl v bolnici. Pogreb bo danes popoldan iz bolnice na okoliško pokopališče. Pokojni je bil zaveden narodnjak in Sokol. Blag mu spomin, žalujoči rodbini iskreno sožalje!

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici sta 18. t. m. umrli ga. Pirnat Amalija, soproga finančnega nadpaznika v p. v Laškem v 47. letu starosti ter 9-letna Kovačič Stanka, hčerka železniškega poduradnika iz Loke pri Zidanem mostu. 19. t. m. sta v javni bolnici umrla 15-letni Mašera Jožef, posestnikov sin iz Sv. Mohorja v šmarškem srezu tr 9-letni Žorman Dušan, sin zidarja iz Celja. — Na Lopati št. 43 je 19. t. m. umrla 75-letna Lednik Antonija, prevžitkarica, v Liscah št. 4 je istega dne umrl 85-letni zasebnik Blanc Janez. 20. t. m. je v Zavodni št. 168 umrl sin črkostavca Skrbinek Egon, star 4 mesece, na Dobrovi št. 37 je istega dne umrl delavčev sin Podjaveršek Ivan, star 4 mesece.

* **Savinjska podružnica SPD v Celju** ima svoj občni zbor v soboto 25. aprila ob 20. v restavracijski dvorani v Narodnem domu.

* **Prvi letošnji pevski izlet »Oljke«.** Marljivo pevsko društvo »Oljka«, ki vsako poletje pohiti v podeželske kraje, priredi svoj prvi letošnji pevski izlet v Gornji grad v nedeljo 3. maja. Ob 10. bo zbor pel pri maši v župni cerkvi gornjegrajski, nato bo počastil rajne na pokopališču s treini žalostinkami, popoldan pa bo velik koncert z izbranim sporedom v dvorani škofijskega gradu. Na ta koncert se opozarjajo tudi prebivalci okoliških občin.

* **Zagrebški smučarji na Mozirski.** V nedeljo je posetila skupina zagrebških smučarjev Mozirsko. Med njimi je bil tudi podban g. dr. Hadži, ki je bil ves zadivljen o tem lepem smučarskem terenu.

* **Otvoritveno streljanje v Štorah.** V nedeljo se je vršilo v Štorah otvoritveno streljanje nove Strelske družine. Dopoldan se je vršilo poskusno streljanje, ki se ga je udeležilo 45 članov. Popoldan je predsednik celjske družine g. polkovnik Kostić otvoril streljanje s slavnostnim strelom. Sreskega načelnika je zastopal g. podnačelnik Klopčič. Nova strelska družina šteje že 65 članov in članic.

* **Cepljenje v okoliški občini.** Tudi v okoliški občini bo cepljenje otrok in sicer dne 11. ter 12. maja ob 14. v občinski dvorani na Bregu. Pregled bo teden dni pozneje, t. j. 18. maja ob istem času in na istem kraju. K cepljenju je treba prinesti vse otroke, ki so bili rojeni leta 1930 ali pa, ki sploh še niso bili cepljeni.

* **Dva velika požara v Trnovljah.** V nedeljo zvečer ob 22·30 so bili mestni gasilci obveščeni, da gori v Trnovljah. Z motorno brizgalno so se takoj odpeljali na kraj požara, kjer je gorelo gospodarsko poslopje posestnika Mahna. Prej so že začeli gasiti trnoveljski gasilci, vendar se je komaj obema moštvema posrečilo, obvarovati sosedna poslopja. Marnovo gospodarsko poslopje pa je pogorelo do tal. Komaj so gasilci začeli pospravljati svoje orodje, je na drugem koncu vasi začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Skočirja. Vendar so gasilci ta ogenj kmalu pogasili, škoda pa je vendar velika, kakor tudi pri Mahenu. Ker sta goreli v eni vasi dve poslopji drugo za drugim, je upravičen sum, da sta oba požara podtaknjena.

Iz kriminalnega predala

Ljubljana, 20. aprila.

Napad na gorenjskem kolodvoru.

Zasebni uradnik Engelbert **Podobnik**, stanujoč v baraki pred skladiščem gorenjskega kolodvora, je srečal ob skladišču zjutraj ob 2'30 uri tri moške. Po medsebojnem pozdravu se je eden od teh treh ustavil. Pobočnik ga je vprašal, kaj čaka, nakar ga je neznanec klofutnil. Podobnik mu je vrnil klofuto, neznanec pa je potegnil nož in je Podobnika dvakrat zabodel, in sicer v levo roko med palcem in kazalcem in pod levo ključnico. Priča o dogodku je bil trgovski pomočnik Anton Torile, stanujoč v čuvajnici na gorenjskem kolodvoru.

Obračunavanje sredi ceste.

Železniški delavec Janko **K.** in krojaki pomočnik Franc **M.** sta se v nedeljo zvečer srečala na Gasilski cesti in se začela obdelovati s pestmi in nogami. Medsobojno obračunavanje sta ustavila šele stražnika. M. je obležal na tleh in sta ga morala stražnika prenesti v vežo bližnje hiše, od koder sta ga dala odpeljati z rešilnim vozom v splošno bolnico. K. in M. imata še staro sovraštvo med seboj. Pred 10 leti je namreč M. K. udaril z gnojnimi vilami po glavi, kar mu je K. snoči vrnil.

Bizjakovo je zadela srčna kap.

V soboto okrog 21. ure je umrla v Rožni dolini nenadne smrti 30 letna delavčeva žena Marija **Bizjakova**, ki je bila v osmem mesecu nosečnosti. Ker so se razširile vesti, da je bila Bizjakova najbrže zastrupljena, je policija odredila preiskavo, ki pa je bila danes že zaključena. Preiskava je dognala, da je Bizjakova zadnje dni bolehala in da jo je zadela srčna kap, pri kateri se prav tako pajavijo pene na ustih kakor pri zastrupljenju.

Identiteta obešenca ugotovljena.

Policija je dognala, da je obešenec ob Savi na Ježeci identičen s 27-letnim Ivanom Fabijanom, sinom železniškega uslužbenca iz Ljubljane, ki je bil po poklicu trgovski pomočnik in zadnje čase brez službe. Dne 7. t. m. mu je umrl v bolnici brat akademik, za katerim je zelo žaloval in je šel najbrže prostovoljno v smrt iz žalovanja za bratom.

Senzacijonalna aretacija blagajničarke.

Na prijavo Strojnih tovarn in livarn je policija aretirala blagajničarko 34-letno Berto S. iz trnovskega predmestja, ki ji je poneverila baje okoli 250.000 Din. Policija ni pri njej in ne na njenem domu našla skoro nobenega denarja. Baje je ves denar izdala za razne reveže in raznim prijateljem in znancem. Policija je že zaključila preiskavo in blagajničarko izročila sodišču. Berta S. je bila pri Strojnih tovarnah in livarnah uslužbena nad 13 let in je imela 2300 Din mesečne plače.

Dva vloma.

Vlomljeno je bilo skozi okno stranišča v posvetovalnico tvrdke **Singer** v Šelenburgovi ulici štev. 1. Vlomilec je prebrskal v vseh prostorih mizne predale, našel pa ni ničesar. V železno blagajno ni mogel, sicer bi odnesel masten plen. S ponarejenim ključem je bilo vlomljeno tudi še v podstrešno stanovanje Uršule **Bibic** na Napoleonovem trgu, kjer je vlomilec prebrskal vse predale in omare, vendar pa tudi tukaj ni imel sreče in je odšel brez plena.

Tatvine koles.

Z dvorišča na Mestnem trgu št. 11. je bilo ukradeno Ivanu **Rohu** iz Ljubljane moško kolo, vredno 1000 Din, iz veže gostilne Pavletič v Frankopanski ulici pa poštnemu uslužbencu v pokoju Matiji **Bužanu** kolo, vredno 500 Din.

Nesreča ali samomor.

Posestnikova žena Julijana **Puharjeva** iz Dolskega je prijavila policiji, da je njen 24 letni sin 15. t ošm.l.e-zteniateniatxeniateniatxnita sin 15. t. m. odšel v Ljubljano iskat dela, a dosedaj se še ni vrnil, zato se boji, da se mu je pripetila nesreča, ali da je izvršil samomor.

Berač zažgal skedenj.

Policija je prijela med drugimi številnimi prijavami z dežele prijavo orožniške postaje v Škofji Loki, po kateri je berač — soboslikar Anton **Pustavrh**, roj. leta 1891. na Glincah in pristojen v občino Preserje, že večkrat kaznovan, nujno sumljiv, da je zažgal skedenj posestnika Franceta **Dolinarja** v Sori in mu napravil okoli 100.000 Din škode. Za Pustavrhom je izdana tiralica.

Potovanje po zvezdi večernici

53.

Pošast je silovito zatulila in zafrfotala s kožnimi krili, ker je pa bila popolnoma slepa, svojega nasprotnika ni mogla napasti. V besni togoti se je zaletavala z glavo v skale, dokler si naposled ni zdrobila lobanje in se mrtva zgrudila v prepad. Dušan je bil za enkrat rešen starega, ostali pa so še zmajiči. Ker so bili še preslabotni, da bi se sami mogli dvigniti iz gnezda, ga niso mogli napasti. Tako jih je lahko nemoteno opazoval, kako so odpirali svoje lačne kljune.

Aretacija Mohorkovega tovariša Friderika Klančnika

Uboja Kanclerja osumljeni Klančnik izsleden v Vinkovcih in prepeljan v Maribor

Maribor, 20. aprila.

Pri zaslišanju je jelovški roparski morilec Rudolf Mohorko izpovedal, da kmeta Rudolfa Kanclerja ni ubil in oropal Rudolf Kovač, ki je bil radi tega obsojen na 15 let ječe, ampak nekdo drugi. Izdal je tudi neko ime, katero pa so oblasti zaradi zasledovanja prikrivale. Vendar pa so ljudje kmalu izvedeli, da je umora Kanclerja obdolžen Friderik **Klančnik**, bivši orožnik, ki je bil že takoj tedaj aretiran in soobtožen, zaradi pomanjkanja dokazov pa zopet izpuščen.

Po Mohorkovem opisu je načrt za umor izdelal Anton Kovač, izvedli pa so ga Mohorko, Rudolf Kovač in Friderik Klančnik. Ker je Kancler šel po tisti poti, na kateri ga je čakal Klančnik sam, ga je tudi sam umoril. Ko sta prispela Mohorko in Rudolf Kovač, je bil Kancler že mrtev. Rudolfa Kovača so aretirali kot sokrivca in ga obtožili Klančnik pa je, ko je zaslutil nevarnost, izginil iz Mraibora v Celje, od tam v Laško in potem neznano kam. Vse zasledovanje je bilo brez uspeha, čeprav je bila za njim izdana tiralica. Naposled pa so ga pretekli teden izsledili v Vinkovcih, kjer je bil zaposlen kot delavec. Pri njem je živela tudi njegova žena.

Klančnika so po aretaciji in zaslišanju v soboto prepeljali v Maribor, kjer so ga izročili okrožnemu sodišču. Do Celja ga je spremljala tudi njegova žena. Danes ali jutri bo Klančnik zaslišan, in če bo tajil, konfrontiran z Rudolfom Mohorkom. Tako so sedaj v zaporu vsi Mohorkovi zločinski tovariši Anton Kovač, Rudolf Kovač, Ana Kovač, Ljudevit Hriberski in Friderik Klančnik.

Skrivnosti mariborskega podzemlja

Odkritje doslej neznanega hodnika pod zemljo

Maribor, 20. aprila.

Kakor smo svoječasno poročali, je tukajšnji mestni stavbenik g. Ubald Nassimbeni pričel graditi v Gospejni, Orožnovi in Strossmayerjevi ulici tri velike trinadstropne stanovanjske hiše. Temelje za te zgradbe so v glavnem že izkopali in položili. Pri tem so pa nenadoma zadeli na močan zid, katerega so s težavo razdrli in prišlo tako v skrbno obokan velik podzemeljski hodnik. Razkriti, doslej neznani hodnik so hoteli preiskati, toda prišli so po njem le nekaj metrov na obe strani, nadaljni deli so bili zasuti z zemljo in kamenjem. Po smeri, v kateri hodnik vodi, je pa bilo vendar mogoče ugotoviti, da je hodnik nekoč vezal bivši samostan pri Dravi, sedanjo opuščeno Dravsko vojašnico, s samostanom v Strossmayerjevi ulici. Hodnik je bil dolg 300 do 400 metrov, zidan iz opeke, močno obokan in tako prostoren, da je bilo mogoče po njem prav udobno hoditi. Da je ta hodnik obstojal, je vedela tudi ljudska govorica in najstarejši Mariborčani se je tudi še spominjajo, vendar po je definitivno potrdilo šele sedanje nepričakovano in slučajno odkritje. Podjetnik Nassimbeni zadeve ni preiskoval dalje, ampak je hodnik zasul in zadelal z betonsko podlago za novo stavbo. Vesti, ki so se razširile po mestu, da so se v hodniku našla človeško okostja, niso resnične.

Sport

Jugoslavija vodi v balkanskem cupu. — Visoka zmaga Ilirije. — Presenečenja v prvenstvu.

Ljubljana, 20. aprila.

Včerajšnja nedelja je bila v znamenju nogometa. Za našo državo najvažnejša bitka je bila v Beogradu. Posrečilo se nam je poraziti Bolgarijo, s čemer smo se povzpeli na vodstvo tabele v tekmovanju za balkanski cup. Vodimo z dvema točkama pred Romunijo,- vendar ima ista dve tekmi manj.

V Ljubljani se je otvorila spomladanska prvenstvena sezona, ki je prinesla tri enake rezultate. Presenečenja sta priredila Slovan in Natakar, ki sta proti pričakovanju slavila zmagi nad favoritima.

Mednarodna tekma na igrišču Ilirije je prinesla domačinom visoko zmago, ki gre predvsem na račun izredno slabih branilcev gostov.

Jugoslavija : Bolgarija 1:0 (1:0).

Včerajšnjo tekmo v Beogradu med Jugoslavijo in Bolgarijo je posetilo okoli 10.000 gledalcev. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Jugoslavija: Spasić, Radovanović, Babić, Arsenijević, Premrl, Djokić, Tirnanić, Marjanović, Hitrec, Vujadinović, Virić.

Bolgarija: Dermonski, Hristov, Mištalov, Efremov, Kartelevski, Kamenski, Žekov, Stojanov, Sazonov, Pešev, Tabakov.

Edini gol je zabil Marjanović iz predložka Vujadinovića.

Naša reprezentanca je razočarala. Edino do polovice prvega polčasa so igrali dosti skupno, nato pa povsem nesporazumno. Do odmora so bili naši boljši, potem so prevladovali Bolgari. Najboljši je bil Premrl. Dobri so bili tudi Spasić, Tirnanić in v prvi polovici Hitrec.

Bolgari so bili v izborni kondiciji. V drugi polovici so bili premočni in je zenačenje viselo v zraku.

Sodnik, Romun Ksifando, je zadovoljil v vsakem pogledu in mu je občinstvo vsekakor krivično prigovarjalo.

Stanje tabele:

Jugoslavija	5	3	2	10:5	6
Romunija	3	2	1	13:7	4
Grčija	4	2	2	10:14	4
Bolgarija	4	1	3	6:13	2

Ilirija : Hakoah 6:0 (2:0).

Ilirija je dosegla napram graškim gostom nepričakovano velik uspeh.

Moštvo: Malič, Strehovec, Bergles, Belak, Varčič, Pogačnik, Ice, Oman, Košak, Žitnik, Pfeifer je igralo z veliko požrtvovalnostjo in je pokazalo pred golom potrebno odločnost, kar o gostih ne moremo reči. Ti so posebno v drugem polčasu predvedli v polju krasno kombinacijsko igro, polno tehničnih fines, toda pred golom so bili nemogoči. Na momente so pritisnili Ilirijo povsem v njeno polovico, ne da bi mogli svojo premoč številčno izraziti. Ilirija je v tem delu igre le prodirala in zaključila skoro vsak predor z golom. Streljanje sta jim olajšala oba backa gostov, ki daleč zaostajata za ostalimi deli moštva.

Rezultat je po poteku igre previsoko izražen, vendar bi mogel biti — stvar zveni sicer čudno — še višji.

Sodnik g. Schneller je zadovoljil.

Prvenstvene tekme.

Na igrišču Primorja je Hermes zasluženo porazil Grafiko s 4:1 (0:1), ki je bila le do polčasa enakovreden protivnik.

V predtekmi rezerv je zmagal Hermes s 4:0.

V drugem razredu je Slovan nepričakovano porazil Jadran s 4:1 (1:1), ki je prve četrt ure podal igro, da je izgledalo, da nasprotnik sploh ne obstoja. Dosegel je vodstvo, kar pa je pomenilo velik preobrat: Slovan se je vidno boljšal in je nato absolutno prevladoval ter zmagal zasluženo. Sodnik je izključil dva Jadranaša zaradi preostre igre.

Nič manj ni iznenadil poraz Reke po Natakarju s 1:4 (0:0). Prvenstvene tekme so bile slabo obiskane.

Ostale tekme.

Sarajevo: Sand : Sašk 2:2 (2:1), finale za savezni pokal.

Skoplje: Soko (Beograd) : Skopski SK 3:2 (0:1). Prva kvalifikacijska tekma za beogradsko ligo.

Osjek: Slavija : Hajduk 2:2 (1:1).

Dunaj: Vienna : Sportklub 1:0, WAC : Austria 5:1 (1:0), Admira : Nicholson 2:2 (1:1), Rapid : Slovan 6:1 (3:1), Wacker : Fac 2:0 (1:0).

Praga: Bohemians : Sparta 2:2 (1:0), Slavija : Kladno 5:1 (2:1), Nachod : Viktorija Žižkov 2:1 (1:0).

Teplice: Teplitzer FK : Hašk 5:3 (3:3).

Dresden: Južna Nemčija : Srednja Nemčija 4:3, pokalni finale.

Berlin: Berlin : Pariz 6:2 (2:0).

Bilbao: Španija : Italija 00.

Mariborski sport.

S. K. Železničar : S. K. Rapid 1:1 (1:0).

Maribor, 19. aprila.

Železničar je bil v prvi polovici v precejšnji premoči. Napad, razen Kohounta, je predvedel dobro kombinacijsko igro, vendar so se njegovi napadi večinoma razbili ob dobri obrambi Rapida. Zlasti sta ugajala Pavlin in tudi Efferl. Krilska vrsta je dobro podajala žoge napadu. Vratar Fišof je imel zelo dober dan, držal je med drugim 11 metrovko.

Rapidovci so v drugi polovici v vsakem oziru nadkriljevali Železničarje in bi po igri zaslužili zmago. To jim je preprečila ožja obramba Železničarja. Napad, v katerem se odlikuje zlasti Hofstetter, je sicer dobro zaigral, vendar pa manjka skupnosti.

Sodnik g. Cimperman je bil zelo objektiven.

V predtekmi je **rezerva Rapida** zmagala nad **rezervo Železničarjev z 2:1 (0:0).**

Prvenstveno tekmovanje rezerv se je z današnjo tekmo zaključilo in je vrstni red sledeči: 1. S. K. Rapid, 2. S. K. Železničar, 3. ISSK Maribor.

Varaždinski S. K. : ISSK Maribor 3:0 (2:0).

Varaždin, 19. aprila.

Danes je tukaj gostovalo kombinirano moštvo ISSK Maribora. Gostje so predvedli lepo kombinacijsko igro, vendar so bili streli plasirani tako, da se je mogel dosledno izkazati izboren vratar domčinov.

Otvoritvena kolesarska dirka »Peruna«.

Maribor, 19. aprila.

Agilni kolesarski klub »Perun« je priredil danes zelo dobro uspelo kolesarsko dirko na progi Maribor, Fala, Maribor (30 km). Za dirko se je prijavilo 13 dirkačev, ki so pokazali prav dobro formo. Navzlic skrajno slabe ceste in neugodnih vremenskih prilik so doseženi rezultati povoljni.

Rezultati so naslednnji:

..**Seniorji:** 1. Strnel Franc 1:4:34, 2. Rozman Štefan 1:4:34'5, 3. Fric Rajmund 1:4:44.

. **Juniorji:** 1. Kranjc 1:4:35, 2. Skuk 1:4:44'5, Struclin 1 : 4 : 35.

S. K. Ilirija (lahkoatletska sekcija). Danes zvečer ob 8. uri se bo vršila v kavarni »Evropa« seja načelstva sekcije. Seje naj se zanesljivo udeleže tudi sledeči gg.: prof. Čop, dr. Kuhelj, Baltesar, Pevalek, Gnidovec, Oblak, Ulaga, Mahkovec. — Na igrišču se vrše redni trainingi vsak torek, četrtek in soboto s pričetkom ob 5. uri. Atleti, ki še niso dvignili klubskih legitimacij, naj to store na igrišču za časa trainingov. Istotam se sprejemajo tudi novi člani, ki se naj priglase g. trenerju ali službujočemu odborniku. Tajnik.

Zapele so motike in nož . . .

Poljčane, 19. aprila.

V Pečkeh pri Makolah so bili fantje in dekleta zaposleni s kopanjem pri posestniku Antonu Korošču, nedaleč odtod so pa kopali pri Krapšetovih. Ves čas so bili dobre volje. Veselo so na obeh straneh prepevali in še sanjalo se ni nikomur, da bo še ta dan prišlo do krvavega pretepa.

Ko so se fantje vračali precej vinjeni na večer z dela domov, jih je pot peljala mimo Koroščevih kopačev. Ti so se ravno tako postavili, da so jim zastavili pot, zato so jih vračajoči se fantje sprva zlepa pozvali, naj se umaknejo. Ker pa beseda ni zalegla, sta se obe stranki zgrabili. Zapele so motike in noži. Kakor v kmečki vojski so se bili in nič se ni gledalo, kam je padlo. Ni čuda, da je iz te praske marsikdo kaj odnesel za spomin. Občutno pa sta jih dobila zlasti brata Anton in Ivan Gajšek, ki sta morala k zdravniku.

Šmartno pri Litiji

V počastitev spomina pok. Franceta Knafliča je daroval mesto cvetja na grob naš rojak gosp. Anton Lovše iz Ljubljane stavbenemu odboru Narodnega doma 200 Din. Posnemajte! Gospodu profesorju najlepša hvala!

Stavbeno gibanje. Gosp. Grško Vihtolič, kovaški mojster v predilnici v Litiji je začel graditi na Dobravi proti Litiji novo vilo.

Šolske velikonočne počitnice, ki so bile letos dokaj dolge, so minule ter je na naši osnovni šoli začel 16. t. m. zopet redni pouk. G. učitelj Vidic je okreval in je te dni nastopil službo.

Zasajevanje žive meje. Okoli parcele za stavbo novega Sokolskega doma so začeli te dni zasajati novo živo mejo. Meja bo v kras stavbi in okolici.

Slovenska Bistrica

Nova tovarna za gumbe v hiši posestnika Stigerja na Mestnem trgu je pričela obratovati. Je to že tretja tovarna te vrste v našem mestu, a je do sedaj vsaka ustavila delovanje radi nerentiranosti in predragih sirovin. Novemu podjetju želimo uspeh.

Baťa ne bo otvoril podružnice. Kakor smo pred kratkim poročali, je hotela češka tovarna čevljev Baťa ustanoviti popravljalnico in prodajalno čevljev. Razumljivo, da so domači obrtniki proti temu z vsemi močmi protestirali. Zvedeli smo sedaj iz zanesljive strani, da v Slov. Bistrico ne bo prodajalne in popravljalnice čevljev tovarne Baťa, kar bodo domači čevljarji sprejeli z veseljem na znanje.

Kolesarska sezona pričela. Preteklo nedeljo je naše meščanstvo imelo priliko opazovati prvo letošnjo kolesarsko dirko v mariborskem koturaškem pododboru, ki jo je priredilo kolesarsko društvo »Poštela« v Redvanju in je bila na našem Mestnem trgu obratna točka.

S tem se obračamo na merodajne činitelje, da dado odstraniti orijentacijsko tablo pri mostu Pohorske ceste, na kateri je napis **St. Martin in St. Arih,** ker ta napis ni niti slovenski, niti nemški.

Griže pri Celju

Trhli dom. V nedeljo je priredila »Svoboda« Srdjan Tučićev »Trhli dom«. Igra je bila še precej dobro igrana. Obisk je bil slab.

K vojakom. Iz naših krajev je šlo ta teden mnogo mladih fantov k vojakom. Vinjenih rekrutov nismo opazili. Najbrže znamenje krize — vsekakor pa razveseljivo dejstvo.

Službo iščejo. Vsak dan vidimo ljudi — sami mladi možje — ki iščejo službo. Toda pri rudniku je napis »Delavci se ne sprejemajo« in vsi morajo oditi praznih rok.

Zagrad pri Škocijanu

Vlom. V noči 17. t. m. je bilo vlomljeno v delavnico g. Ivana Klevičarja, čevljarskega mojstra in posestnika iz Zagrada pri Skocjanu. Vlomilec je odnesel usnja za 9000 Din, 3 pare novih čevljev in okoli 600 Din v denarju. Preiskava je v polnem teku. Umni mojster je bil zavarovan in bo vsaj deloma odškodovan s pozavarovan in bo vsaj deloma odškodovan in anmočjo angleške zavarovalnice »Royal«.

Bučka

Gibanje za ustanovitev Sokola. Za Škocjanom polagoma probuja tudi Bučka. Vprašanje ustanovitve sokolskega društva postaja aktualno in se v tej smeri že resno in z vnemo deluje. Ne bo dolgo, ko bo tudi pri nas poletel Sokol v višave. Že od nekdaj je naš kraj znan po svoji naprednosti, zato je skrajni čas, da smo se probudili in prihajamo od besed k stvarnemu delu. V kratkem se sestane pripravljalni odbor, potem pa smelo na delo!

Središče ob Dravi

Ljudsko štetje. Ljudsko štetje v našem trgu se je vršilo brezhibno, ker so šle stranke popisovalcem v vsakem pogledu na roko. Popisovalni odbor je že dovršil revizijo in sumarni pregled vseh zbranih seznamov ter sestavil celotno statistiko. Trg Središče ima na podlagi tega popisa 1152 prebivalcev od teh je 573 moških in 579 žensk. Družin je v Središču 254. Po narodnosti je 1147 Jugoslovanov, 1 Nemec, 1 Madžar, 3 prebivalci pa so razne narodnosti. Pregled gospodarstva: Po površini je last srediških občanov 211 ha zemlje, od teh je 5 posestev nad 15 ha, 10 posestev nad 10 ha, 21 posestev nad 7·5 ha, 30 posestev nad 5 ha, 44 posestev nad 2·5 ha in 100 posestev pod 2·5 ha. Domače živine je po številu 6064 glav, od teh je 149 konj, 459 goveje živine, 1310 prašičev 4144 perutnine, 2 ovce in 130 panjev čebel. — Sadnega drevja se goji skupno 7740 dreves in sicer 2800 sliv, 4400 jablan, 450 hrušk, 50 orehov in 40 dreves raznega sadja. — Pregled prebivalcev po stanu: 108 kmetovalcev, 66 obrtnikov, 40 delavcev, 21 upokojencev, 17 državnih uradnikov, 1 zdravnik in 1 babica. — Najstarejši mož v Središču je g. Fr. Kolarič, star 92 let, ded našega sedanjega agilnega župana g. Antona Kolariča. Najstarejša žena pa ga. Mlinarič, stara 97 let, babica poštnega upravnika g. Frana Mlinariča.

V Obrežu pri Središču je umrla dne 14. t. m. posestnica g. Alojzija Šestan. Pokojnica je bila mati tragično preminulega tajnika mariborskega Aerokluba, dr. Ivo. Šestana. Naj v miru počiva, žalujoči ostali pa naj prejmejo tem potom izraze našega iskrenega sožalja.

Naše gospodarstvo na milanskem sejmu

Italijansko časopisje se je kaj laskavo izrazilo o sliki našega gospodarstva, ki jo je v lastnem razstavnem paviljonu aranžiral naš Trgovinski muzej. Med italijanskimi gospodarskimi krogi, kakor tudi med drugimi inozemskimi posetniki milanskega sejma, je naš paviljon vzbujal vso pozornost. S tem svojim paviljonom je naše gospodarstvo doseglo popoln moralen in tudi materijalen uspeh, postavilo se je pred kritično italijansko publiko, ki iz znanih političnih vidikov ni baš najbolj naklonjena našemu razvoju in napredku.

S kašnimi proizvodi je naše gospodarstvo zastopano na milanskem sejmu? V prvi vrsti je nazorno prikazana delavnost naše države. Razne tabele in mape govore o prebivalstvu, zakonodajnem delu, državnem proračunu, prosvetnem delu, o podatkih našega monopola, Narodni banki, melijoracijskih delih, o stanju našega rudarstva, naših gozdov, podatkih o obdelani zemlji, o vrstah posameznih kultur, višini našega uvoza in izvoza, o razvoju socijalnih in zdravstvenih ustanov, o gradbeni delavnosti, o naši industriji itd.

V posebnem delu je s pomočjo grafikonov predočen naš železniški in zračni promet, kakor tudi razvoj tonaže od leta 1921. do 1930. Tujsko prometni oddelek je kaj zanimiv.

V centralni dvorani paviljona je na vzvišenem prostoru postavljena soba Nj. Vel. kralja. Tu so razvrščene vitrine, ki vsebujejo razne predmete umetne obrti. V skromni obliki je prikazano vse ono ogromno bogastvo našega narodnega veziva in tkiva iz posameznih predelov naše države. Razume se, da ne manjka naših slovenskih čipk, ki so nameščene v treh vitrinah. Tu je zastopana tudi keramika.

V naslednji stranski dvorani so razvrščeni domalega vsi proizvodi našega narodnega gospodarstva. Lesna industrija v nazorni obliki kaže vse vrste našega lesa, ki je namenjen izvozu in to v sirovem in predelanem stanju.

Okras vsega paviljona pa tvori naše poljedelstvo. Popoln pregled vseh naših žitaric, cerealij, vino, med itd. Okusno je razporejena naša svila, za katero je milansko tržišče najvažnejše. Posebno interesantni sta dve vitrini, plombirani z izdelki naše monopolske uprave. Ti izdelki morajo seveda nedotaknjeno zopet nazaj preko meje. V poljedelskem odelku se nahajajo slike naše živine in drobnice; v splošnem paviljonu za živino pa je naša država razstavila tudi 40 glav živine in 12 kletk plemenske živine.

Uveljavil pa se je tudi Centralni presbiro s svojo razstavo. Privatnih razstavljavcev je polno iz vseh predelov naše države, tako da je naše gospodarstvo v polni meri zastopano. Naj omenimo samo nekaj naših domačih tvrdk: »Titan«, Kamnik, Čermačka tovarna Maribor, Gospodarska zveza Ljubljana, Keršak, Ljubljana, Žalec s hmeljem, Zemljak Ljubljana. Je pa tudi mnogo tvrdk iz ostalih banovin naše države.

Vsi proizvodi so prvovrstne kvalitete in častno zastopajo naše gospodarske interese v inozemstvu. Sejem se zaključi 28. t. m.

Gospodarske vesti

× **Nova zadružna matica na obzorju.** Koncem tega meseca se bo v Beogradu sestala konferenca interesentov, ki bo razpravljala o vprašanjih osnovanja Zadružne centrale za izvoz jajc. V naši državi zavzema izvoz jajc zelo važno postavko trgovinske bilance. Na drugi strani pa je tudi resnica, da naše blago, ki je namenjeno izvozu, daleč zaostaja za drugimi deželami, ki prihajajo na mednarodna tržišča s prvovrstnim konkurenčnim blagom. Nova Zadružna matica bo imela priliko vršiti zelo važno narodnogospodarsko misijo s standardizacijo in kvalitativnim podvigom naših jajc.

× **Položaj reške »Adria« d. d.** Na letni skupščini paroplovne družbe »Adria« je bilo sklenjeno, da se v pokritje izgube porabijo redne in izredne rezerve in da se del. glavnica zniža od 30 milij. lir na 5 milijonov. Za tri prejšnje delnice v vrednosti 200 lir vsaka bi se izdala nova delnica v vrednosti 100 lir. Potem bi se nova glavnica povišala na 15 milijonov lir s tem, da bi se izdalo 100.000 novih delnic v nominalni vrednosti 100 lir za delnico.

× **Prevoz vina.** — Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal nujno okrožnico vsem oddelkom finančne kontrole, da pri prevozu vina iz mesta v mesto najstrožje izvajajo predpise trošarinskega pravilnika, ker bodo drugače poklicani na odgovor.

× **Citroen postavlja tovarno avtomobilov v naši državi.** Beograjski listi prinašajo vest, da je francoska tovarna avtomobilov »Citroen« predložila ponudbo za zgraditev tovarne avtomobilov v neposredni bližini Beograda. O predlogu bo že najkrajšem času padla odločitev. V beograjskih krogih se s sigurnostjo pričakuje, da bo odločba pozitivna.

× **Sestanek klobasarjev.** Na pobudo francoske federacije klobasarskih obrtnikov bo 20. in 21. t. m. mednarodni sestanek klobasarjev v Parizu, na katerem bodo razpravljali o teh vprašanjih: unifikacija carinskih tarif in organizacija izvoza in uvoza klobas, veterinarska in sanitetna inspekcija mesa itd. Uprava francoske federacije je povabila naše strokovne organizacije preko Zveze obrtniških društev na ta sestanek.

× **Kontrola sadja.** Dne 16. t. m. se je začela v ministrstvu za trgovino in industrijo pod predsedstvom načelnika ministrstva Pilje konferenca o novem pravilniku glede kontrole svežega in suhega sadja. Konference so se udeležili zastopniki trgovinskega in kmetijskega ministrstva, dalje Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, glavne zadružne zveze, trgovskih zbornic iz Beograda in Sarajeva in zastopniki izvozniškega društva kraljevine Jugoslavije.

Na sklepni seji so sklenili, da se bodo upoštevale pripombe, iznešene v toku debate, pri stiliziranju novega pravilnika, ki bo obsezal sveže grozdje, slive, kutine, češnje, marelice, višnje, lešnike, orehe, hruške in jabolka. Obenem se bo izdelal tudi pravilnik o kontroli suhih sliv in mezge. V redakcijski odbor za izdelavo pravilnika so prišli tile gospodje: Ranković, načelnik kmetijskega ministrstva, Obradović, tajnik trgovinskega ministrstva, Stanišić, referent Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, izvozniki Petković, Lagovec in Hirc, kot zastopnik glavne zadružne zveze pa Depolo.

Borzna poročila

dne 20. aprila 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 20. aprila. Amsterdam 22·845, Berlin 13·530—13·560, Bruselj 7·908, Budimpešta 9·9206, Curih 1094·10—1097·10, Dunaj 7·9829 do 8·0128, London 276·02—276·82, Newyork 56·695 do 56·885, Pariz 221·45—223·45, Praga 168·05 do 168·85, Trst 297·75—297·92.

Zagreb, 20. aprila. Amsterdam 22·815—22·875, Dunaj 798·29—801·28, Berlin 13·53—13·56, Bruselj 790·80 bl., Budimpešta 990·56—993·56, London 276·02—276·82, Milna 296·865—298·865, Newyork kabel 56·795—56·995, ček 56·685—56·885, Pariz 221·45—223·45, Praga 168·05—168·85, Curih 1094·10—1097·10.

Beograd, 29. aprila. Berlin 13·53—13·56, Budimpešta 990·56—993·56, Dunaj 798·28—801·28, London 276·02—276·82, Milan 296·77—298·77, Newyork 56·6850—56·8850, Pariz 221·45—223·45, Praga 168·05—168·85, Zürich 1094·10—1097·10.

Dunaj, 20. aprila. Amsterdam 285·66, Atene 9·2125, Beograd 12·502, Berlin 169·32, Bruselj 98·87, Budimpešta 123·98, Bukarešta 4·228, London 34·5557, Madrid 72·30, Milan 37·24, Newyork 711·20, Pariz 27·805, Praga 21·0625, Sofija 5·1530, Stockholm 190·50, Kopenhagen 190·10, Varšava 79·67, Zürich 137.

Curih, 20. aprila. Beograd 9·12, Pariz 20·305, London 25·2262, Newyork 519·25, Bruselj 72·175, Milan 27·19, Amsterdam 208·50, Berlin 123·625, Dunaj 73, Sofija 3·765, Praga 15·3775, Varšava 58·15, Budimpešta 90·55.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 20. aprila. Državni papirji: 7% inv. pos. 88·50—89, vojna škoda ar. 423·50—424·50, kasa 423·50—424·50, april do december 423·50 d., 4% agr. obv. 51·25—52, 7% Bler. 82·75 do 82·87 (82·50), 8% Bler. 93·50—93·75 (93·50), 7% pos. hip. 83·25—84·25. — Banke: Hrvatska 50 do 60, Prištediona 924—927, Udružena 174 do 176, Ljubelj. kred. 120 d., Medjunarodna 66·50 d., Narodna 7800—7900. — Industrija: Šečerana Osijek 293—298, Trboveljska 306—308, Slavonija 200—205, Vevče 132—140.

Beograd, 20. aprila. 7% inv. pos. 88—89, 4% agr. obv. 51—52, 7% pos. hip. b. 83·50, 7% Blaire 82·875, 8% Blaire 92·75, 6% begl. obv. 67·50 do 67·75, vojna škoda 423, veliki komadi 424·50 ult. junija 424·50—425, ult. avgusta 424·75, Narodna b. 7860.

Dunaj, 20. aprila. Bankverein 16·05, Kreditni zavod 45·50, Dunav-Sava-Adria 14·68, Prioritete 89·05, Trbovlje 37·45, Leykam 3·15.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, promet 4 vagone pšenice, 2 vagona koruze, 1 vagon moke.

Novi Sad, 20. aprila. Pšenica: 79/80 kg: srem. 160—165, baška okolica Novi Sad 157·50—162·50, baška okolica Sombor 150—155, gornjebaška 162·50—167·50, ban. Bega šlep 160—165, gornjebanatska 160—165, sremska in slav. 78 kg 150 do 155, sremska okolica Indija 78 kg 155—160, slav. 77/78 kg 147·50—152·50. Koruza: baška, sremska 97·50—100, baška, sremska maj 104 do 106, baška, sremska ladja Dunav, Sava 99 do 101. — Otrobi: baški v Juta-vrečah 130—135. Promet: pšenica 3 in pol vagonov, koruza 71 vagonov, moka 7 vagonov. Tendenca trdna.

Budimpešta, 20. aprila. Tendenca prijazna, rž slabša. Promet srednji. Pšenica: maj 15·88 do 15·92 (15·88—15·89), junij 16·02—16·18 (16·01 do 16·02). Rž: maj 14·25—14·73 (14·20—14·25). Koruza: maj 13·70—14·12 (13·84—13·85), julij 13·94 do 14·35 (14·06—14·10), trans. maj 11—11·30 (11—11·05).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca mlačna, brez prometa.

Agitirajte za Jugoslovana!

Sokolstvo

Župne naraščajske tekme v Ljubljani. Sokolska župa Ljubljana je priredila v nedeljo 19. t. m. župne tekme moškega in ženskega naraščaja, ki so uspele zelo zadovoljivo. Tekme ženskega naraščaja je vodila župna načelnica sestra Adela Mužinova, moškega naraščaja pa načelnik br. Lojze Vrhovec, katerima je pomagal sodniški zbor članov in članic.

Moški naraščaj je tekmoval v višjem in nižjem oddelku in sicer 9 vrst in 4 posamezniki višjega oddelka, ter 8 vrst in 7 posameznikov nižjega oddelka. Ženski naraščaj pa je tekmoval v višjem oddelku 25 deklet, v nižjem 41. Tekmovalci so morali absolvirati pri tekmi naslednje panoge: moški naraščaj v višjem oddelku: obvezno vajo na drogu, bradlji krogih, preskoku čez kozo vzdolž z vrvico in premetu na tleh čez roke, v nižjem: obvezno vajo na drogu, krogih in v preskoku čez kozo vzdolž. Ženski naraščaj v višjem in nižjem oddelku: obvezno vajo na drogu, krogih, gredi in v višino z desko. Tekma je potekla vzorno in v najlepši disciplini, kar kaže pravilno vzgojo naraščaja v telovadnicah. Rezultati še niso povsem znani, čim pa bodo števci izvršili svoje delo, bomo iste objavili.

V nedeljo 26. t. m. se bodo župne tekme nadaljevale in bodo nastopili člani v telovadnici na Taboru, članice pa v Narodnem domu. S tem bo župa dovršila svoj pomladanski program, v jeseni pa bodo tekme v lahki atletiki, kakor je že bilo svojčasno sklenjeno.

Upravo sokolske župe Ljubljana, ki je bila predlagana savezni upravi v potrditev, je sedaj ista potrdila. Župno upravo tvorijo bratje in sestre: starosta br. dr. Pipenbacher, I. namestnik staroste br. Milko Krapež, II. namestnik br. dr. Fux, načelnik br. Lojze Vrhovec, namestnik načelnika br. Burgstaller, načelnica sestra Adela Mužinova, namestnica načelnica sestra Mica Kržetova, prosvetar brat inž. Lado Bevc, tajnik br. Stane Flegar, blagajnik brat Slana, člani uprave: bratje Dermelj, Erbežnik, dr. Kambič, dr. Kandare, dr. Šubic, Štravs, podpolkovnik Knez, inž. Poženel, Ludvik, Milost, dr. Mis, Šaplja, namestniki: dr. Kuhar, Kogovšek, dr. Mole, Švajgar, Podgornik, Rus ml., Arko ml., dr. Karba, Klemenc in dr. Papež, nadzorni odbor: Medič, Kocijan, Franke, Lovšin, Paternost, dr. Krevelj, Tavčar, Rozman, Koch in Zidarič. Častno razsodišče: dr. Dragotin Treo, dr. Vladimir Ravnihar, dr. Stanko Lapajne, Josip Janša, Andrej Rape, namestniki: dr. Franc Lokar, Janko Bleiweis, dr. Albin Kandare.

Radio

Ljubljana, sreda, 22. aprila. Opoldanski program odpade. 18.00 Radio-orkester. 19.00 V. Möderndorfer: Ljudska medicina med koroškimi Slovenci. 19.30 Dr. Nik. Preobraženskij: Ruščina. 20.00 Samospevi gdrč. Milene Verbič. 21.00 Koncert Radio-orkestra: Valčkova ura. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sreda, 22. aprila. 10.00 Šolski Radio. 11.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 17.00 Vokalni koncert. 17.30 Popoldanski koncert. 18.00 Ruska ura. 19.30 Predavanje. 20.00 Tamburaški koncert. 20.30 Vokalni koncert. 21.00 Plošče. 21.30 Novice. 21.50 Operne arije.

Zagreb, sreda, 22. aprila. 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.00 Glasbena ura za otroke. 18.00 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Praga (koncert). 22.00 Novice in vreme. 22.10 Zvočni film.

Praga, sreda, 22. aprila. 12.25 Bratislava. 16.05 Plošče. 16.30 Otroška ura v Brnu. 19.00 Koncert. 19.30 Operetna glasba. 20.00 Berlin.

Trstje za strope

naročajte le pri domači tvornici, katera EDINA izdeluje to blago

iz najboljšega materijala in prodaja najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana, Gradaška 22

Telefon 2513 1058

Razpis

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje mesto

VOLONTERJA

(moško moč)

Zahteva se: Jugoslov. državljanstvo, neoporečno življenje, dosluženi kaderski rok, dokazilo o zdravstvenem stanju, **dokazilo o uspešno dovršeni srednji šoli odnosno trgovski akademiji z maturo.**

Po zadovoljivem poskusnem službovanju postane volonter hran. praktikant, pozneje pa uradnik.

Nekolekovane, lastnoročno pisane prošnje z dokazili je nasloviti pismeno na ravnateljstvo **Mestne hranilnice ljubljanske** do 6. maja 1931.

Ravnateljstvo.

URE ZA BIRMO

nudi najcenejše

IVAN PAKIŽ

Ljubljana

Pred Škofijo štev. 15

Bukova drva trboveljski premog

pri tt.

„KURIVO"

LJUBLJANA

Dunajska cesta 33

(na Balkanu)

Telefon št. 34 - 43

Nogavice, rokavice, volna in bombaž. 463

najceneje in v velikі izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Fotomeyer

Maribor, Gosposka ul. 39. - Vse foto-potrebščine kakor aparati se dajejo na obroke. Izdelava amaterskih slik v 4 urah. 986

Razprodaja

Po globoko znižanih cenah se razprodaja cela zaloga raznovrstnih moških, fantovskih in otročjih oblek, površnikov, suknjičev, usnjatih in navadnih, modnih kot sportnih hlač itd. samo v **konfekciji »Frande« F. K. DERENDA, Ljubljana, Gradišče štev. 4., to je nasproti dramskega gledališča. Izkoristite to izredno priliko.**

Stalna razstava

umetniških slik in velika izbira okvirjev. Prevzame vsa rezbarska in pozlatarska dela

A. KOS

Ljubljana, Mestni trg št. 25 (nasproti magistrata). 1094

Mesto posebnega obvestila.

Potrti neizrečene žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da nas je naš nepozabni soprog, sin in brat, gospod

Tilen Levec

notar v Cerknici

zapustil po kratki in mukepolni bolezni v 46. letu svoje starosti, previden s tolažili sv. vere, danes ob pol 2. ponoči.

Pogreb predragega nepozabnega bo v torek ob 17. uri iz mrtvašnice celjske javne bolnice na okoliško pokopališče.

Cerknica-Kozje-Gornji grad-Celje, dne 19. aprila 1931.

Žalujoči:

Lina Levec, roj. **Drušković**, soproga.

Anton Levec, dvorni svetnik v pok. oče.

Marta Levec, sestra in ostalo sorodstvo.

Kultura

Razstava sodobne nemške umetnosti v Beogradu

Že več ko štirinajst dni je v beograjskem Umetniškem paviljonu odprta **razstava sodobne nemške likovne umetnosti in arhitekture.** To je po zasnovi najobsežnejša umetniška razstava zadnjega časa, saj prinaša čez 500 umetniških del iz vseh panog (olje, akvarel, grafika, kiparstvo in rezbarstvo, arhitektura in še oprema knjig) in je brezhibno in do največjih malenkosti organizirana.

Idejo razstave nemške upodabljajoče umetnosti v Jugoslaviji je pred daljšim časom pokrenil g. Živojin Balugdžić, naš poslanik v Berlinu. Sedaj je prišlo do njene realizacije. Iz Beograda bo razstava prenešena v Zagreb.

Cilj razstave je, kot je to njen aranžer g. dr. Alfred Kuhn v obsežnem in zelo informativnem predgovoru lepo povedal, »da poda pregled nemških umetniških ustvarjanj po svetovni vojni«. Vendar sem na razstavi opazil celo vrsto sorazmerno starih umetnikov, pa tudi del, ki so nastala še pred in med svetovno vojno.

Celotni vtis je hladen, posebej še ko človek razstavo prvič in hitreje preleti. Morda je res, da Nemci nimajo one strasti za barvo in njene finese, ampak da z večjo slastjo goje linijo in tehnično stran sploh. Tako sem naletel na sorazmerno malo olj, a na zelo visoko število grafik. Tudi akvarelov je sorazmerno dovolj, dočim pastela nisem nobenega opazil.

Stoji dejstvo, da je vpliv nemškega slikarstva in umetnosti sploh v zadnjih dveh desetletjih rapidno stagniral in je danes naravnost minimalen. Na naše, slovenske in srbohrvaške umetnike namreč. Dočim so koncem preteklega in tudi še v začetku našega stoletja zelo mnogi naši umetniki študirali v Nemčiji, v prvi vrsti v Münchenu in na Dunaju, in radi tega tudi več ali manj gojili zveze med nemško in južnoslovansko umetnostjo,je to medsebojno razmenjavanje duhovnih vrednot in poznanje nemške umetnosti pri nas, zlasti še med Srbi in Hrvati, od svetovne vojne naravnost minimalno. Nove generacije so se z nekim posebnim modnim interesom obrnile na zahod in še danes po svoji pretežni večini hodijo v šolo k razvitejšim Francozom. Morda je delen vzrok temu tudi v rasni osnovi, v južnaštvu in inklinaciji v kolorizem, ki je, rekel bi, nekako substančno zvezan z notranjo predispozicijo vseh mlajših srbohrvaških slikarjev in v katerem se tudi pretežno razširjajo.

Mislim, da bo prav, če napravimo čisto kratek sprehod po polni dvorani in se zadržimo z besedo dve pri najizrazitejših predstavnikih posameznih šol.

Častno mesto je danes stari generaciji **impresionistov.** Tu so **Levis Corinth, Max Liebermann** in **Max Slevogt.** Vsi trije so dobro zastopani. Vendar je impresionist v pravem pomenu besede samo Corinth, dočim sta ostala dva to le po zunanjosti, oblikovno, dočim njuna notranja stvariteljska sila ni impresijonistično razpoložena.

V generaciji, ki je nastopila za službenimi impresionisti izstopajo **Max Pechstein, Emil Nolde** in **Ernst Barlach.** Deloma bi spadal sem še **Karl Hofer.** Najbolj zanimivi so njihovi akvareli. Barlach se je izrazil skozi grafiko. **Max Beckmann** in **Oskar Kokoschka** sta slabo zastopana, ker trenotno razstavljata tudi v Parizu. Zelo sodobno so pojmovani akvareli dveh, **Augusta Mackea** in **Franza Marca,** ki sta padla v svetovni.

Posebno mesto bi dal močnemu grafičnemu talentu **Käthe Kollwitz,** ki je v sočustvovanju s socijalistično strujo dajala svoje najboljše stvari. Samo omenjam, da je ona bila ob strani književniku Gerhartu Hauptmannu in da je n. pr. za njegove »Tkalce« ustvarila znani grafični ciklus istega imena.

Med mlajšimi bi omenil še rafiniranega **Paula Kleea, Ericha Heckela** in dva proslula grafika, **Georga Grosza** in **Otta Dixa.**

V plastiki so mi najbolj ugajali **Ernst Barlach,** statični **Georg Kolbe** in **Edvin Scharff.** Reči pa moram, da je plastika slabo zastopana.

Arhitektura, v kateri so Nemci danes menda mojstri in učitelji celemu svetu, bi zaslužila posebno in obširno poglavje. Radi celotnejše slike omnjam par imen (Max Taut, Valter Gropius, Ernst May, Bruno Paul.) T. P.

Drugi literarni večer mladih. Pred velikonočnimi prazniki smo poročali, da bo Mladi PEN-klub priredil letos še dva literarna večera v Ljubljani. Medtem je Mladi PEN-klub iz tehničnih razlogov svoj prvotni sklep izpremenil in se bo vršil predvidoma en sam večer in to v petek, dne 24. t. m. ob osmih zvečer v beli dvorani hotela Union. Čitali bodo: Božo **Vošušek** (pesmi), Mirko **Javornik** (prozo), Alfonz **Gspan** (pesmi) in pa član Narodnega gledališča Slavko **Jan** Rudolfa **Kresala** prozo.

Pomladni cvetovi — to je že III. zvezek Prapečanovih zgodb, ki jih je napisal znani ljudski pisatelj Anton Stražar. Ta ljubka knjižica je izšla v tiskarni Br. Rumpreta v Krškem, kjer naj se **tudi naroča!** Ker je cena tako nizka (Din 2·50 izvodu), se naproša, da se naroči po **več izvodov** skupaj! — V kratkem izide tudi večja zanimiva zgodovinska povest (tudi od Stražarja) o glasovitem roparju Marku Završčanu, splošno imenovanem »Strah črnega grabna«. — Br. Rumpreta bosta **vedno izdajala** Stražarjeve spise, ako bo zadosti naročnikov, **po najnižji ceni.** Zatorej vsi stari znanci Stražarjevi le pridno se oglašajte!

Poljska književna nagrada. Zdislav Dembicki, znani poljski kritik in predsednik poljskega novinarskega udruženja, je prejel nagrado mesta Varšave v znesku 15.000 zlotih (okrog 100.000 Din).

Literarni kongresi. Letošnji mednarodni kongres avtorjev se bo vršil od 18. do 24. maja v Londonu. Na dnevnem redu je zlasti razpravljanje o avtorskih pravicah; med drugim bo kongres stavil predlog, da se bernska konvencija v nekaterih pogledih izpremeni. — Od 21. do 24. se bo v Budimpešti vršil kongres zgodovinarjev. Ob tej priliki se bo pred predsedstvom pariškega profesorja Baldenspergerja vršilo tudi posebno zborovanje literarnih historikov.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 21. aprila: Zaprto. (Drama gostuje v Mestnem gledališču v Celju. »Mladoletje«.
Sreda, 2. aprila: »Divji lovec«. Red E.
Četrtek, 23. aprila: »Pri belem konjiču« Red D.
Petek, 24. aprila: Zaprto.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 21. aprila: »Luisa«. Red D.
Sreda, 22. aprila: »Snegurka«. Red C.
Četrtek, 23. aprila: »Werther«. Red B.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Torek, 21. aprila ob 20. uri: »Mladoletje«. Gostovanje ljubljanskega Narodnega gledališča.

NARODNO GLEDALIŠCE V MARIBORU

Začetek ob 20. uri

Torek, 21. aprila ob 20. uri: »Leseni konjič«. Ab. B. Kuponi.
Sreda, 2. aprila: Zaprto.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C III 205, 206 in 207/31—1 1047

Oklic.

Tožeča stranka: a) Hrga Ljudmila, posestnica v Pobrežju št. 71 p. P., b) Began Ana, posestnica v Pobrežju št. 71 p. P., c) Hriberšek Anton, posestnik v Pobrežju, št. 143 p. P., vsi zastopani po dr. Šalamun Franju, odv. v Ptuju, je vložila proti toženi stranki Hrga Franc, posestnik v Pobrežju, sedaj neznanega bivališča, radi: a) 3117 Din 02 p, b) 640 Din, c) 200 Din s prip. k opr. štev. C III 205, 206 in 207/31 tožbo. Narok za ustno razpravo se je določil na 7. maja 1931 ob ¼ 9. uri v sobi št. 14 pred tem sodiščem.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja gosp. Wallner Leopold, sodni kanclist v pok. v Ptuju, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler n enastopi saam ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ptuju, odd. III.,
dne 17. aprila 1931.

*

A 49/31—2. 1020 3—3

Oklic, s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

Franc Bramor, posestnik v Dragi, neznanega bivališča v Ameriki, je z dnem 13. marca 1931. mrtvim proglašen in ni zapustil nobenega sporočila poslednje volje.

Je li kaj dedičev, sodišču ni znano.

Gosp. Mehleta Antona, posestnika v Sp. Dragi št. 23, postavlja sodišče za skrbnika zapuščine.

Kdor hoče zahteviti zapuščino za se, mora to v **enem letu** od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dedinsko pravico.

Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo, se bo zasegla državi v prid.

Okrajno sodišče v Višnji gori, odd. I.,
dne 11. aprila 1931.

*

E 43/31—4. 1035

Dražbeni oklic

Dne 15. maja 1931. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga a) k. o. Krško, vl. št. 751, b) k. o. Leskovec, vl. št. 715.

Cenilna vrednost: ad a) 68.399·50 Din; ad b) 4895·— Din; vrednost pritikline: 1350·— Din; najmanjši ponudek: 49.760 dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnat v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča

Okrajno sodišče Krško,
dne 2. aprila 1931.

Konkurzni razglasi

Sa 4/31—43. 1038

409. **Sklep.**

Poravnalno postopanje o imovini Rebolja Franca, trgovca in gostilničarja na Gmajni pri Kri št. 18.

Na predlog dolžnika se preloži narok za poravnavo na 30. aprila 1931 ob devetih iz razlogov § 46/2 p. p. Poravnalni predlog je zboljšan. Plača se v enem letu, jamstvo prevzame Rebolj Zofija.

Okrajno sodišče v Višnji gori, odd. I.,
dne 17. aprila 1931.

*

S 3/31—78. 1039

410. **Sklep.**

Konkurzna stvar: tvrdke Čadež & Brcar. Za likvidacijo naknadno prijavljenih terjatev in terjatev, ki se bodo mogoče še prijavile do naroka, se odredi narok na 5. maja 1931 ob desetih pri tem sodišču v sobi št. 132.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 8. aprila 1931.

*

S 15/30—III. 1043

411.

Določitev naroka za prisilno poravnavo.

Prezadolženec Ban Franjo, trgovec na Jesenicah.

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi, ik jo predlaga prezadolženec, se določa narok na dan 4. maja 1931. pri tem sodišču soba štev. 1. Prezadolženec mora priti k naroku osebno.

Okrajno sodišče v Kranjski gori, odd. I.,
dne 17. aprila 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 423/931. 1026

Natečaj.

Ravnateljstvo državne šole za sestre pomočnice razpisuje natečaj za šolsko leto 1931/1932.

Ministrstvo prosvete je dne 4. januarja 1930 pod št. 487 odločilo, da se diplomiranim sestram, ki so dovršile triletno sestrsko šolo, priznava kvalifikacija za drugo kategorijo državnih uradnikov.

Natečaj, ki se s tem razpisuje, velja za triletno šolanje. Namen šole za sestre je vzgajanje strokovno usposobljenih sester za zdravstveno delo po socialno-higienskih zavodih in za zdravstveno vzgojno delo med narodom. Strokovna izobrazba je teoretična in praktična. Šola traja tri leta. Prve štiri mesece traja pripravljalni tečaj in je to ob enem poizkusna doba za učenke. V poštev prihajajo samo dekleta, ki s svojimi teoretičnimi in praktičnimi uspehi, pa tudi z moralno kvaliteto dajejo zadosti garancije ,da bodo dobre sestre.

Sprejete učenke stanujejo v internatu, ki je priključen šoli. Izjemoma lahko učenka obiskuje šolo kot eksternistka. Interne učenke plačujejo ves čas šolanja za popolno oskrbo in pouk:

a) 700 Din,
b) 350 Din na

na mesec.

Učenka, ki je sprejeta za polovično oskrbnino, se mora zavezati, da bo po dovršenih naukih služila državi isto število let, kolikor let je to štipendijo uživala.

c) Brezplačno mesto.

Ta mesta se dele najsiromašnejšim, pa obenem najmarljivejšim učenkam po končanem pripravljalnem tečaju. Učenka, ki dobi brezplačno mesto, mora potem služiti državi dvakrat toliko let, kolikor let je uživala brezplačno mesto v šoli. Po dovršenih naukih in po diplomskem izpitu se po uradnišekm zakonu namesti v svojstvu sestre pomočnice.

Prosilke se morajo izkazati:

1. z **domovnico,** da so državljanke kraljevine Jugoslavije;
2. s **krstnim listom,** da so dovršile 18., pa da še niso prekoračile 28. leta; izjema se dopušča samo učiteljicam z večletno prakso, toda v nobenem slučaju ne sme starost presegati 32. leta;
3. z **zadnjim šolskim izpričevalom;** reflektantka mora imeti dovršene vsaj 4 razrede srednje šole; prednost imajo prosilke z gimnazijsko maturo ali z učiteljiščem;
4. z **nravstvenim izpričevalom** od policijske uprave;
5. z **zdravniškim izpričevalom** o zdravju; prosilke se opozarjajo, da jih bo pred rešitvijo prošenj preiskala zdravniška komisija in da bodo sprejete samo one, ki so telesno in duševno popolnoma zdrave;
6. s **potrdilom občine,** kje so se nahajale in s čim so se bavile po dovršeni šoli;
7. s **kratkim opisom dosedanjega življenja** (curriculum vitae); prosilka mora biti popolnoma vešča srbsko-hrvatskemu ali slovenskemu jeziku.

Lastnoročno pisane prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti in pravilno kolkovane s 5 Din za prošnjo in z 20 Din za rešitev prošnje, se naj predlože ravnateljstvu državne šole za sestre pomočnice v Zagrebu, Mlinarska cesta št. 12.

Natečaj traja do 30. junija 1931.

Državna šola za sestre pomočnice v Zagrebu,
dne 14. aprila 1931.

*

Štev. 553/31. 1036

Objava.

Gospod dr. Kokalj Alojzij, advokat v Ljubljani, je umrl dne 16. aprila 1931. Za začasnega prevzemnika pisarne je postavljen gospod dr. Žirovnik Janko, advokat v Ljubljani.

Advokatska komora
v Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

Razne objave

1041

Vabilo na VI. redni občni zbor

Ljubljanskega velesejma, razstavne reg. zadruge z o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil dne 7. maja 1931. ob enajstih dopoldne v mali sejni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika v V. rednem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva o poslovanju v poslovnem letu 1930.
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1930. in poročilo nadzorstvenega odbora.
4. Odobritev računskega zaključka in politev razrešnice načelstvu, nadzorstvenemu odboru in ravnateljstvu.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Predsedništvo.

*

1048

Vabilo na IX. redni občni zbor,

ki ga bo imela

»KOROTAN«, lesna industrijska delniška družba na Prevaljah, dne 9. maja 1931. ob 16. uri v družbeni pisarni v Farni vasi št. 8.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju v letu 1930.
2. Poročilo nadzorstvenega sveta.
3. Odobritev bilance in sklepanje o absolutoriju upravnemu svetu.
4. Volitev upravnega sveta.
5. Volitev nadzorstvenega sveta.
6. Slučajnosti.

Pripomba: Po členu 28. družbenih pravil imajo na občnem zboru glasovalno pravico samo oni delničarji, ki so založili svoje delnice najkesneje 14 dni pred občnim zborom pri družbeni blagajni v Farni vasi štev. 8.

Upravni svet.

*

1046

Vabilo na redni občni zbor,

ki ga bo imela

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. dne 12. maja 1931 ob polšestih popoldne v Ljubljani v pigsarniških prostorih Prometnega zavoda za premog d. d., Ljubljana.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta za poslovno leto 1930.
2. Predložitev računskega zaključka.
3. Poročilo računskih revizorjev.
4. Sklepanje o uporabi čistega dobička v letu 1930.
5. Volitev dveh računskih revizorjev za leto 1931.
6. Volitev treh članov v upravni svet.
7. Samostojni predlogi.
8. Slučajnosti.

Gospodje delničarji morajo izkazati svojo glasovalno pravico s potrdilom, da so založili svoje delnice najpozneje 3 dni pred občnim zborom pri tvorniški blagajni družbe v Hrastniku (čl. 24 družbenih pravil).

V Celju, dne 18. aprila 1931.

Upravni svet.

*

1025

Razglas.

»Rokavica«, družba z o. z. v likvidaciji v Ljubljani, proda na prostovoljni javni dražbi, ki se bo vršila v ponedeljek dne 27. aprila 1931. ob devetih v tovarniških prostorih v Ljubljani, Gospodska ulica 16, vso zalogo pri njej izdelanih rokavic in gamaš, to pa le na veliko.

Interesentje morejo dobiti vzorec **na** vpogled že prej pri tv. **I. Korenčan, Ljubljana, Mestni trg 20.**

*

1051

Objava.

Izgubil sem šofersko legitimacijo, **izdano** od sreske izpostave v Škofji Loki na **ime:** Ravnihar Oto, rodom iz Škofje Loke.

Proglašam jo za neveljavno.

Ravnihar Oto, s. r., šofer.

E. M. Remarque: 71

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izvlečku, prepovedan.)

»Delo,« je odvrnil Georg omalovažujoče in je pustil, da je lesketal kristal v njegovi roki v luči svetiljke,« mi se znamo pač boriti, ne znamo pa delati.«

»Zopet se moramo učiti delati,« je dejal Ludvik mirno iz kota zofe, na kateri je sedel.

»Zato smo preveč pokvarjeni,« je odvrnil Georg. Trenutek je zavladal molk. Krog oken je šumel veter. Rahe je stopal z velikimi koraki po Ludvikovi majhni sobi. Videti je bil, ko da v resnici ne spada več med te stene knjig, tihote in dela, temveč da spada njegov ostri in jasni obraz v sivi uniformi samo še v jarke, boje in vojne. Uprl se je z rokami ob mizo ter se sklonil do Ludvika. Luč svetilke je padala na njegove naramne znake, za njim so se pa svetlikali kremenjaki iz zbirke kamnov.

»Ludvik,« je dejal oprezno, »kaj počnemo tukaj? Ozri se krog sebe in videl boš, kako porazno in brezupno je vse! Sami sebi in drugim smo v breme. Naši ideali so bankrotni, naše sanje ubite, mi pa letamo v tem svetu, polnem samih pridnih ljudi, ki imajo svoje namene, ko Don Kišoti, ki jih je zanesla usoda v tuj svet.«

Ludvik ga je gledal dolgo časa. »Mislim, Georg, da smo bolni. Vojna nam tiči še v kosteh.«

Rahe je prikimal. »Tudi se je ne bomo nikdar več iznebili.«

»Pač,« je odvrnil Ludvik, »ker drugače bi bilo vse zastonj.«

Rahe se je visoko vzravnal in udaril s pestmi po mizi. »To je ravno, kar me dela blaznim, da je bilo vse zastonj! Kakšni fantje smo bili takrat ko smo šli v vihri navdušenja ven! Zdelo se je, ko da je napočil nov čas, vse staro, strohnelo, polovičarsko, strankarsko je bilo pometeno, bili smo mladina, kakršne ni bilo nikdar prej.«

Zagrabil je kepo gorskih kristalov iz Ludvikove zbirke ko ročno granato. Pesti ste mu trznili.

»Ludvik,« je nadaljeval, »v mnogih podzemskih rovih sem preležal, sami mladi ljudje smo bili, ki smo čepeli okrog borne sveče in čakali. Nad nami je divjal zaklepni ogenj ko potres — več nismo bili rekruti, vedeli smo, na kaj čakamo, in vedeli smo, kaj bo prišlo — toda Ludvik, v tistih obrazih v polutemi pod zemljo je bilo več ko zavest, več ko poguni, več ko pripravljenost na smrt — v tistih negibnih, trdih obrazih je bila volja po drugačni bodočnosti. Če so napadali, ali če so umirali, ta volja je bila v njih! Od leta do leta smo postajali bolj mirni, mnogo tistega iz prvih mesecev je odpadlo od nas, toda ta volja po boljši bodočnosti je ostala. Kje je pa ostala sedaj, Ludvik? Ali ne misliš, da je bila pomandrana v tej kaši redu, dolžnosti, žensk, pravilnosti in kakor se vse tisto imenuje, kar smatrajo ljudje tu, da je življenje? Ne, takrat smo živeli, čeprav mi stokrat zatrdiš, da sovražiš vojno, živeli smo tedaj, ker smo trdno skupaj držali, ker je plamtelo nekaj v nas, kar je bilo več ko vse to blato tukaj!«

Težko je dihal. »Potrebno je bilo tisto, Ludvik! Enkrat, samo za trenutek, ko se je razlegal glas o revoluciji, sem mislil: Zdaj prihaja rešitev, zdaj je začel teči veletok nazaj, mogočen veletok, ki bo trgal, odnašal in si izkopal novo strujo — pri Bogu, hotel sem biti zraven. Toda veletok se je porazgubil v tisoče struj, revolucija je postala torišče prepirov za službe in službice, usahnila in zamazala se je: boji za poklice, razmere, družinske in strankarske ozire so ji izsesali življenje. Pri tem nočem biti udeležen. Tovarištvo je bila stvar brez žensk! Tja pojdem, kjer upam, da bom isto zopet našel.«

Konfekcija Ljubljana „Elite“ Prešernova ulica 7—9 priporoča, da si ogledate brezobvezno bogato zalogo damskih in moških plaščev ter oblek

»Düsseldorfski vampir« pred sodiščem

Po zaslišanju številnih žrtev, ki se jim je posrečilo rešiti svoje življenje, in pa raznih prič, ki pa v bistvu niso povedale dosti novega, so prebrali še izjave Kürtenove žene, kakor so jih napisali tekom njenega zasliševanja med preiskavo. Kürtenove žene niso povabili pred sodišče, ker nočejo, da bi javnost zvedela za njeno sedanje bivališče. Živi baje sedaj nekje v Lipskem, gotovega pa nihče nič ne ve.

Kürtenova žena je danes stara 51 let; je torej 5 let starejša od svojega moža. Omožila se je s Kürtenom leta 1923. Dve leti po poroki je odšel Kürten v Düsseldorf, ona pa je prišla čez 2 leti tja za njim.

»Jaz sprva za Kürtena nisem marala, ker mi ni bil posebno všeč«, pravi žena, »znal pa je človeku zelo sladko govoriti na srce. Včasih mi je tudi grozil. Nazadnje sem pa le privolila za poroko. Kmalu pa sem spoznala, da občuje moj mož mnogo tudi z drugim ženskami. Ko sem prišla v Düsseldorf za njim, sem mu zagrozila ločitvijo. Od takrat naprej pa nisem več pazila nanj, pa tudi dražiti ga nisem hotela. Moj mož je vedno gledal na to, da je imel delo in je splošno čisto normalno živel; posebno dosti je dal na čedno obleko.

O svojem zadnjem pogovoru s Kürtenom pripoveduje žena: »Ko sem mu povedala, da je bila v hiši policija in ga vprašala, kaj je naredil, ej sprva molčal. Nato pa je rekel: »Da, da, jaz sem krivec! Jaz sem vsega kriv!« Več ni hotel povedati. Nato sva se sešla opoldne na dvorišču v vrtičku, kjer sva kosila, potem pa sva odšla na sprehod in na sprehodu mi je zaupal vse z besedami: »Jaz sem naredil vse, kar se je v Düsseldorfu dogodilo!« Ko sem ga vprašala, ač je tudi otroke moril, je rekel: »Sam ne vem, zakaj sem jih. Kar nekaj me je prijelo!« Nato je rekel: »Če mi obljubiš, da boš molčala, ti povem vse.« Obljubila sem mu to in potem mi je opisal in povedal vse, kar je storil. Kar nenadoma pa se je ustavil in vzkliknil: »Naredil sem veliko neumnost, bolje bi bilo, če ti ne bi bil nič povedal!« Pri teh besedah je postal neizrečeno mehak in krotek.

Düsseldorf je hotel zapustiti še istega dne in je šel po denar v hranilnico. Hotel je nekaj časa potovati iz kraja v kraj. Končno pa mi je rekel, da bi se rad sestal z menoj še naslednjega dne popoldne ob treh. Tu so ga potem tudi prijeli.«

Konec procesa pričakujejo v sredo.

Koliko je avtomobilov na svetu

Vodilni ameriški list za interese avtomobilske industrije »Automotive Industries« objavlja statistiko, po kateri je bilo začetkom l. 1931. vseh avtomobilov na svetu 35 milijonov in 800 tisoč. Od teh je bilo 30 milijonov osebnih avtomobilov, 5 in pol milijona tovornih avtomobilov, 2 milijona in 800 tisoč motornih voz in 269 tisoč avtobusov. Največji prirastek v preteklem letu so dosegli motocikli, namreč 300 tisoč, kar je znak zmanjšane kupne moči vsled gospodarske krize.

V Zedinjenih državah so imeli lani 26 milijonov in 700 tisoč avtomobilov, leto prej pa 26 milijonov in 600 tisoč. Prirastek avtomobilov je bil torej v Zedinjenih državah preteklo leto znatno manjši kakor v ostalem svetu. Izdelali pa so v Zedinjenih državah preteklo leto 3 in pol milijona avtomobilov, iz česar sledi, da so porabili novo produkcijo deloma za izvoz, deloma pa za nadomestek starih, potrtih avtomobilov.

Produkcija avtomobilov v Evropi se je dvignila od 4 milijonov in 800 tisoč voz na 5 milijonov in 300 tisoč. Prirastek znaša torej okroglo 10 odstotkov. Tudi v Evropi se kaže gospodarska kriza v tem, da kupujejo ljudje mnogo več motociklov, kakor pa avtomobilov. V Nemčiji je to razmerje najbolj neugodno, kajti tam pride na 659 tisoč avtomobilov kar 731 tisoč motociklov.

Nekaj statističnih podatkov o Švici

Švicarski statistični urad pravkar objavlja podatke o rezultatu zadnjega ljudskega štetja, izvršenega začetkom decembra meseca l. 1930.

Po najnovejšem štetju ima Švica 4,082.511 prebivalcev (leta 1920: 3,880.320). Prebivalcev ima torej kraljevina Jugoslavija trikrat več.

Po veri je 2,320.764 protestantov, 1,670.551 katolikov, muslimanov, pravoslovnih, brezbožnikov itd. pa je 72.718. Število katolikov se je dvignilo za 5·21 odstotkov, v samem Curihu pa za 25·84 odstotkov. Protestantov je za 4 odstotke več. Večji napredek katolikov pripisujejo večjemu številu svojstev med katoličani.

Število židov se je zmanjšalo od 20.097 (leta 1920) na 18.478. Ta padec pripisujejo med švicarskimi židi zelo razširjenemu običaju, da židje nimajo ali nobenih otrok ali pa le po enega.

Moških je bilo v Švici leta 1930: 1,966.152, žensk pa 2,116.359. Švicarskih državljanov je bilo 3,716.864, tujcev pa 365.648.

Največje mesto je Curih (250.584 prebivalcev), temu pa slede: Basel (147.417), Ženeva (144.107), na četrtem mestu pa je zvezno glavno mesto Bern s 113.114 prebivalci.

Krave v kavarnah

Mi imamo krave navadno zaprte v hlevih; v kavarnah vidimo kašno »kravo« pri nas le v izjemnih slučajih ali pa v poznih nočnih urah...

Na Portugalskem je pa drugače. Sredi velikih mest in v najbolj elegantnih kavarnah imajo med kupi časopisov in v gnječi gostov privezano pravo kravo, ki muka in ki jo molzejo po potrbi, če zahteva gost par kapljic svežega mleka za svojo kavo. Na ta način hočejo portugalski kavarnarji dokazati, da imajo res sveže mleko na razpolago.

Sveže kravje mleko je namreč na Portugalskem velika redkost. Pridelujejo pač dosti olja, mleka pa ne. Kolikor ga pa imajo, ga ne morejo pripeljati v mesta, ker bi se spotoma vse sesirilo. Železnice vozijo na Portugalskem silno počasi, vročina je huda in zato vlada po vseh mestih veliko pomanjkanje mleka.

Moč živalskih mišic

Danes je dognan astvar, da delujejo človeške mišice dosti bolj ekonomično kakor pa parni stroj. Pri parnem stroju gre v nič 96 odstotkov producirane toplote in samo 4 odstotki se izpreminjajo v mehanično energijo ali »delo«. Šele v najnovejšem času se je posrečilo parni stroj izpopolniti tako, da daje do 13 odstotkov mehanične energije, vsa druga toplota pa gre še vedno v nič.

Mnogo varčnejše pa deluje človeško mišičje, ki črpa za svoje delo potrebno toploto iz vsakdanje hrane. Lačen človek seveda ne more mnogo »delati«, ker njegovo telo oziroma mišičje ni dvolj »zakurjeno«. Dokazali pa so točno, da porabi mišičje najmanj po 20 odstotkov toplote za »delo«, ostanek pa porabi, da se vzdržuje toplota telesa sploh.

Še bolj varčno izrablja toploto živalsko mišičje. Najboljši človeški tekač teče 9·6 metra na sekundo, konj pa 22 metrov na sekundo. To je dokaz, da dela živalsko mišičje še mnogo bolje kakor človeško.

Najstarejši mož na svetu, Zaro Ago iz Carigrada, pride v Berlin
Zaro Ago je star baje 157 let. Rodil se je l. 1774. Zaro Ago se vrača iz Amerike.

Pogled na zamrznjeno reko Memel pri mestu Tilzit-u
Ledene mase so povzročile povodenj, ki je napravila milijonsko škodo

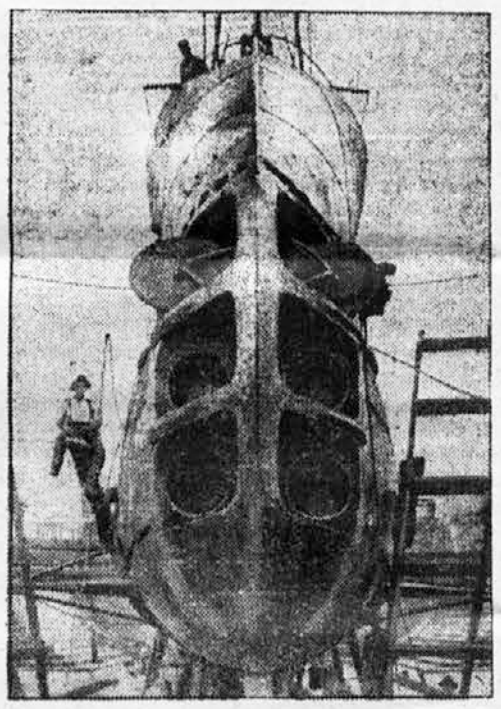

Najnovejša avstralska podmornica
Sprednje odprtine so cevi za izstrel torpedov.

Spoli se izpreminjajo

Ni še dolgo tega, kar so časopisi poročali, da se je danski slikar Edgar Wegner čisto naravnim potom izpremenil v žensko. Ta dogodek je vzbudil po vsem svetu veliko pozornost.

Takih slučajev pa pozna zgodovina več. Zelo znana je zgodovina plemenitaša d' Eona. Ta človek je bil rojen leta 1728 in je dosegel visoko starost 83 let. Od teh je preživel 49 let kot moški, 34 let pa kot ženska. Kralj Ludvik XV. ga je bil poslal kot diplomata v Rusijo. Plemenitaš je potoval tja v ženski obleki. Ruska cesarica Elizabeta, ki ni imela najmanjšega pojma o moški preteklosti francoskega »diplomata«, je imenovala d' Eona za svojo »bralko«. V svoji ženski obleki je žel d' Eon med moškim svetom v Petrogradu ogromne uspehe in angleški poslanik na ruskem dvoru je bil na francoskega »diplomata« ves nor. Svoja zadnja leta je preživel d' Eon v Londonu, kjer je umrl leta 1810 kot ženska.

Švedska kraljica Kristina pa je slovela zaradi svoje moškosti. Prav tako moškasta je bila tudi soproga danskega kralja Kristijana VII. Matilda Karolina. Tudi francoska pisateljica Gerge Snd, ki je bila mti več otrok, je navadno nosila moško obleko.

Tudi slikarica Roza Bonheur ni nikdar nosila ženske obleke.

Znani so pa tudi ženski vojaki. V 16. stoletju si je pridobila veliko vojaško slavo Španka Katarina de Crauso, ki se je odlikovala v neštetih bitkah v južni Ameriki. V avdijenci jo je sprejel sam papež Urban XVIII. in ji je dovolil, da sme nositi moško obleko. Leta 1800 pa je stopil v pokoj neki avstrijski poročnik, o katerem so pozneje dognali, da je ženska, Frančiška Tanagota po imenu. Rusinja Helene Blavatska pa se je borila pod Garibaldijem in je bila težko ranjena v bitki pri Mentoni.

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. - Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.